

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona
Egy hónapra 2 korona

VIDEKEN:

Egy évre 28 korona
Egy hónapra 2 k. 40 f

HIRDETÉSEK:

Hasábos petit sor egyszer 20 fillér
minden következőnél 16 fillér

Nyitólér sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szerda, szeptember 3.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéréik: Ingyen világítás.
- Iparcikkek elárúsítása a pályaudvaron.
- A zágrábi zavargások.
- Makó város tisztújítása.
- Vita a motorkocsik miatt.
- Öngyilkos vasuti gyakornok.
- Még egy Kecskeméthy-levél.
- Arad és a gyulai színház.
- Vád alá helyezett kereskedők.
- Nem látta a kis Kohnt?
- Mattasich leleplezése.
- A képviselő becsületsértési pöre.
- Tárca: Százhusz kiló. Szépfaludy Ö. Ferenc.
- Regény-Csarnok: Hipnózis. Irta: Hardy I. D.

Ingyen világítás.

Arad, szeptember 2.

A véletlen játéka, hogy Arad város főcélakat szolgáló intézményei közül két olyan tárgy került egridejűleg szőnyegre, melyek egymás mellé állítva arra jók, hogy kölcsönösen megvilágítsák egymást.

A villamvillágítási vállalat letárgyalt, aminozus ajánlata az egyik. A készülöben lévő motorkocsi-közlekedés a másik.

Amaz százezreket érő áldozatot igyekeznek kicsikarni a várostól, igérvén helyette egy fényes gombot egy színes szappan-üboréket: a közműhelyet, mely nem áll continck, csak az aradi villamos társaságnak, mely intézmény, ha a város hozzájárulása és áldozatkészsége nélkül kerülne lét alá, még az esetben is kétes értékű tárgyat és kedvezmény lenne a célbavett

kisiparosoknak, akik mindennapi imájukban nem annyira közműhelytelepet kérnek az uristentől, mint inkább munkát, és ha netán politikáról esik szó: egy kis önálló vámterületet.

A másik ügy a motorkocsi-forgalom létesítése városunk területén, mely nem igényel sem állami szubvenciót, sem évtizedekre menő kizárólagosságot, mely nem tart a közönség szeme elé cifrára pingált rongyokat, nem nyújt be a tanács-hoz ajánlatokat a ravaszság és furfang papirosába göngyölve: hanem egy modern közlekedési eszközzel előre viszi a közel vidék vasuti forgalmát minden boraváló és ellenérték nélkül; arra az egyszerű üzleti alapra építve csupán, hogy vagy jó ez a közlekedési eszköz, s akkor kifizeti magát; vagy pedig rossz, s akkor viseli a kockázat terheit az, aki előbb nyerni remélt vele.

Ez utóbbi a becsületes üzleti vállalkozás alapformája. Az előbbi a telhetetlen spekulánsszellem agyafurtsága; az utvesztőbe csalogató, irreális nyerészkedési vágy.

A közlekedési bizottság mai ülésén jó nagy port vert föl a motorkocsi ügye. A száraz aszfalt-thémákhoz és usatorna-mizériákhoz szokott bizottsági tagok tanúi voltak egy valóságos viharnek, amilyen abban a bizottságban nem volt az ércokorsóknak Aradra történt behozatala óta, amikor is köztudomás szerint egy bizottsági tag ékes szavakban bizonyította,

hogy az ércokorsó sem nem tartós, sem nem szép, de még csak *nem is egészséges*. A helyi historikusok följegyzései szerint azonban ez a bizottsági tag *egy asztalosmester* volt. Aminél fogva tehát az ércokorsók divatja mégis csak bejött Aradra.

Annak az egyszerű, derék asztalosmesternek szelleme mintha végig szállt volna ma a városház kisebbik gyűlés-termén.

Az történt ugyanis, hogy a helybeli villamos társaság vezető igazgatója ékes szólásának minden erejével harcba indult a motorkocsi-közlekedés ellen, mely se nem szép, se nem egészséges, sőt a villamos társulatra nézve még csak nem is hasznos.

A motorkocsinak az utcai forgalomba való behozatala, tudniillik némi átalakulást jelent a helyi közlekedés terén; mert se ló, se mozdony, se villam, s a kocsi mégis szalad, még pedig olcsón szalad.

Igen ám, csak hogy ilyen forgalmi eszköz az aradi villamostársulat nem használhat. Neki terve vannak. Az ő számítása oda konkludál, hogy a lóvasutnak villamossá történő átvedlése alkalmával ő szedje le az átalakulás tejfelét. Vagy áramot ad el jó pénzért a lóvasuttársaságnak, vagy pedig három év múlva, mikor a kizárólagosságnak bealkonyul, eladja neki busás árért az egész villamtelepet.

Ez az a számítás, melyre most keresztet huzni készül az ércokorsó, akarom mondani, a motorkocsi.

TÁRCA

Százhusz kiló.

Irta: Szépfaludy Ö. Ferenc.

Budapesten a Sip-utcában, a 16-ik számú ház harmadik emeletén, a második udvarra kiló, három lépés hosszú és két lépés széles teremben laktam sok évvel ezelőtt és a lábam alatt volt szintén egy tágas helyiség — lakójával együtt.

Fővárosban nem igen szokta az ember zsevenni és megfigyelni a szomszédait, vagy elleneseit s én magam is egyik szomszédommal csak három év múlva tudtam meg, hogy két néma s egy másiktól, hogy büntetést szenvedett sikkasztó bankpénztárnok; hanem az az Dávidra már első nap, hogy a hónapos lakójába beköltözött, egész érdeklődéssel kíváncsi voltam.

Hatalmas, magas, alig huszonnégy éves fiatal ember volt s aljegyző a pestvidéki kir. törvényszéknél. Lehetett volna Robinettinek, Minzsinnek, vagy más efféle bajnok atlétának a versenytársa, vagy kiragaszthaták volna célterület a „Hajnali szellő“ vendégfogadó elé, mint mindenek legyőzőjét. A karját megirigyelt volna a miniszteri titkár lábára; a kézmozgatóira feljajdult maga a kaucsuk ember is, pénzért mutogattak a Király utcán.

Szerencsésjére az emberiségnek, a párbajozóknak és verekedőknek, Váczy Dávid igen békés természetű halandó volt, ki nem szomjuhozott felebarátai vérére, de még a tyukszemére sem; a kardok forgatásával sem töltötte drága idejét, legfőkébb malomköveket forgathatót volna. De minthogy a malomkövek aligha fértek volna be hálótermébe, száz kilós vasgolyó hevert ott az elrejtett zugban, mindjárt a kissé kopottas bagariacipők mellett. Ezt a vasgolyóbist vette hol a balkezébe, hol a jobb kezébe s úgy hajolt majd a föld felé le, majd emelkedett az ég felé föl.

Egyszer véletlenül betekinttem a megnyitott ajtón s elémültem, milyen labda módjára bántik el Váczy Dávid a szörnyeteg gömbbel. Dávid király, a druzsája, ki a parittyahajtásban vitte virtuózításra, — a miről Góliát ur állíthatta ki a legfényesebb bizonyítványt — szintén respektussal lehetett volna a pestvidéki kir. törvényszéki aljegyző ur magángyakorlatai iránt.

— Mit művel, Dávid barátom? Megremeg az egész ócska ház erre a produkcóra!

— Meg kell lenni! Készülök a szigorlatra; komócióra van szükségem.

A szigorlatoknak az a dicséretes gyógyító erejük van a természetes és kövér emberekre, mint a Banting-kurának. Nem kell fogya ztó szereket bevenni. Míg a doktorándus megszerzi a dr. előnevet, addig a preskribált tudományok elfogyasztott dózisa annyira elfogyasztja a leendő doktor urakat is, hogy rendszeren lenge

nádhoz hasonló karcu alakokká sugárkodnak és oly igaz holdvilágszín sápadt trubaduroknak tűnnek föl, hogy ideáljainul szolgálhatnának a Kotlik Zirzabellé.

Váczy Dávid, a reggel nyolc órakor már a hivatalos asztalnál morzsolta az aktákat, reggel hat órakor rendszeren ott ült kis íróasztalánál s a magyar magánjog, római jog, jogtörténet, büntetőjog, statisztika és a rigorózum egyéb tantárgyai foglalatának bezedésével foglalkozott s ezt oly hangosan cselekedte, hogy én, ki rendszeren éjjelután tértem nyugalomra, reggelenként arra ébredtem föl, hogy ostromolják az egész Sip-utcát. Pedig csak Dávid ur szavaltá mondókáit s ugyanolyan hangon megadta rá magának a megérdemelt kalkulust.

A törvényszéki elnök, ki hallott felőle, hogy Váczy Dávid a szigorlatokra készül, megszólított, ha nem ohajtana-e pár heti szabadságidőt a háborítlan tanulásra?

— Nem élek vele, nagyságos uram! Azt sem tudnám, mit csináljak vele. A nagy kényelettől be sem férnék az ajtómon. Már is százhusz kilóval bajlódom; agyon gyötör az egészség. Nem szegény embernek való a pihenés.

Az elnök elmosolyodott és azt felelte: Igaz a le'et!

II.

Váczy Dávid egy délutánra szabadságidőt kért, hogy letehesse az első doktorátust. Le is tette. Pár hónap múlva ismét csak egy délu-

A villamostársaság jól teszi eképen, ha rozsdás vitézeit csatába küldi a modern gépkocsi ellen, mert a kenyerebe vág neki.

De mi közünk nekünk közönségnek a villamostársaság kisedé seftjeihez? Jó, gyors és olcsó közlekedést követelünk a lovasutársaságtól. Ha ezt a sok évi keserv után egyszer vegre megfogja adni, ugyan ki keresi akkor rajta, hogy villam hajtja-e a kocsiját, vagy benzint?

A közlekedésügyi bizottság egyhangú verdiktje egyébként megadta a választ a villamos társulat legújabb próbálkozására, amely azonban valamelyik legközelebbi napon bizonyára megint előhozakodik egy nyakatekert, elcsavarodott irányú üzlettervvel, mert odakünn a radnai-úton úgy látszik nemcsak áramfejlesztő telep van, hanem szövő-gyár is, ahol Arad város bőrére szőnek kisebb-nagyobb cseleket.

A véletlen játéka, hogy a villamos társulat ügye egyidőben aktuális a motorkocsi-forgalom dolgával. Amannak gyanút ébresztő szövevényessége jó világító háttérül szolgál a motorkocsi ügyének nyílt egyszerűségéhez.

Az egyik nem kér semmit, csak ad jó és olcsó forgalmat; a másik viszont nem nyújt semmit, csak áldozatokat követel.

Ime, egyszer a mi drága villamotársulatunk is megvilágított valamit — ingyen.

* *

A kiegyezései a félhivatalos Bud. Tud. ma a következőket közli: A kiegyezési kérdésekben a magyar kormány mindig az az álláspontot foglalta el, hogy ezekről a kérdésekről, amelyekre vonatkozólag a tárgyalások még be nem fejeztettek, semmiféle jelentéseket nem ad ki, mert ez a tárgyalások menetét csak zavarná. A kormány mindig azon a nézetben volt, hogy ezt az ügyet, a míg készen nincs, a nyilvánosság elé bocsátani nem lehet; a tárgyalások befejeztével a kész törvényjavaslatok ugyanis a parlament elé kerülnek. Ugyanebből az okból a kormány nem tartotta szükségesnek a lépten-nyomon felmerülő ferde és hamis híreket megcáfolni és minden alaptalan kombiná-

tánt kért s akkor vágta le a másodikat s végre elkészült a harmadikkal is, benyújtotta a doktori értekezést s másnap prezentálta magát egész uri valójában, egész készültségében az elnök ur öngnagsága eltt.

— Üdvözlöm önt, dr. Váczy Dávid ur és sok szerencsét kívánok jövőjére s ha igaz az, hogy az ember a maga szerencséjének a kovácsa, akkor teljes bizalmam van az ön jövőjében. S úgy látszik, a sok tanulás sem ártott meg önnek?

— Öt kilót híztam a tanulás alatt!

— Gratulálók! — szolt az elnök és megszorította Dávid ur kezét. (Valóságos szerencse hogy nem ellenkezőleg történt, mert Váczy Dávid kézzszorítása alatt az elnök ur aligha nem kerül a rokkantak házába.)

— Ugyan kérem, Dávid barátom, — kérdeztem egyszer a vis-á-vis-tól — mérsáros, vagy birkozó volt-e az ön édesapja?

— Uj, dehogy, csak kovácsmester. Az igaz hogy még a vas is nagyot nyikkantott, a hova ő ütött. Senkitől nem félt, még a falu bikájától se az öregem, csak az édesanyjától, a ki vézna asszony volt s oly szelíd, mint a gerlice. A gyengeség az erősek legyezője. Én sem félek az erősektől.

Azt gondoltam, hogy a szomszédom előléptetést is nyervén közben, mert albiró, majd alügyész lett, elhagyja a kis kulipintyót és más uriasabb lakásba költözködik. Azt mondta, hogy téraére van a költözködés. Jól körülmézttem szobájában s egy faágy, mely nem az övé vala,

cióra a koholmány bélyegét rásütni, meg lévén győződve arról, hogy mindezen találgatások, a melyekkel a tárgyalásokat avatatlan részről kísérik, ugyanis maguktól összedőlnek majd. Egyebek közt már régen bevégzett ténynek állították oda, hogy a kiegyezés már kész, holott az e felett való tárgyalások heteken át azóta is tartattak a nélkül, hogy ma még befejezve lennének; ugyszintén már hetek óta tudni vélik némely lapok azt, hogy az olasz borvámklauzula tekintetében mi a megállapodás. A legbiztosabb forrásból merítve, kijelenthetjük, hogy ilyen megállapodás egyáltalán még nem létezik, miért is egyik-másik lapnak az állítólagos megállapodáshoz fűzött kommentárjai és az ezekre épített okoskodások és fenyegetődzések teljesen tárgyitalanok. Eddigelé csak az bizonyos, hogy az olasz borvámklauzula nem fog fennmaradni.

Iparcikkék előrűsítése a pályaudvaron.

(Mozgalom Aradon és az országban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2.

Mint ismeretes, az előbbi kereskedelemügyi miniszter egy kereskedőcégnek egy esztendővel ezelőtt kizárólagossági jogot adott arra, hogy a Máv. állomásain csarnokokat állíthasson fel, melyekben magyar iparcikkéket árusíthat. Ezekért a bódékért az illető cég a monopólium mellett azt a kedvezményt nyerte, hogy a csarnokokért bért nem fizet és a peronon, valamint az étkező termekben szabadon házaltathat. Hír szerint ilyen engedélyt ad most a miniszter az aradi pályaudvarra is.

Ezen engedély a kereskedelmi körökben nagy elkeseredést szült s általános a nézet, hogy ez intézkedés árt a kereskedelemnek, a nélkül, hogy a honi iparnak használna.

Az aradi kereskedelmi testület és az aradi kereskedők köre tudvalevőleg állást foglalt az intézkedés ellen. A kereskedők köre holnap küldi el ez ügybeni felterjesztését a kereskedelemügyi miniszterhez.

Az ügyet az ország legtöbb kereskedelmi testülete és kamarája sürgős tárgyalásra tűzte ki.

A győri kereskedelmi és iparkamara a napokban tartott teljes ülésén megvitatta ez ügyet és elhatározta, hogy e veszélyes, az

egy ruhaszekrény, mely a hónapos szoba tartozéka volt, egy ütözet ruha, egy íróasztal, egy könyvszekrény, egy nagy vasgolyó s egy csomó könyv lehetett az az akadály, a mely az eiköltözködés útjában állott.

Dávid ur észre is vehette tekintetemet, mert elnevette magát s aztán csak annyit mondott: „Hát a megszokás? Ha a legnehezebb butordarab!”

Örültem, hogy nem megy el, mert jó szomszéd volt s mióta a rigórozumokat levágta, a reggeli hangos szavalkatok is letűntek a napirendről.

Farsang következett. Éppen az atléták rendezték báljokat. Benyitottam egy reggel Dávidhoz s kérdeztem: nem megyünk-e el együtt a mulatságra?

— Százhusz kiló nem arra való, hogy akár az atléta-báiban is mutogassuk. A tanulástól vártam, hogy segít rajtam. Csalódtam. Ugy látom, nem lehet nekem az életben más reményem, mint — a reménytelen szerelem!

III.

Pár év mulva elkerültem Budapestről az Alföld B. városába, hol hivatalba léptem. Nem halottam jó darabig Váczy Dávidról semmit. Mi történt vele? Hova fejlődött a százhusz kilója?

B. híres szép hölgyeiről s vendégszeretéről. Ha új fiatalember érkezett a városba, még látogatást sem kellett tennie s meghívták a lányos házakhoz. Ha jól tsilálta magát, meg-

ipar és kereskedelem érdekeire egyaránt káros monopólium ellen sürgősen felír a kereskedelmi miniszterhez.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara sürgősen felírta a kereskedelmi miniszterhez, tiltakozva az ellen, hogy a kedvezményezett cégnek megengedtesék ily csarnoknak a kolozsvári pályaudvaron való felállítását. A kamara véleménye, hogy a csarnok felállítását súlyos csapást mér a hazafias kereskedelemre, anélkül, hogy az iparnak valamit használna.

Ugyancsak ilyen határozatot hozott az essetergomi kereskedelmi társulat is.

A Honi Ipar című lapban Kunz József hosszabban foglalkozván az ügygyel, többek között így ír:

Az eféle kiváltságos intézkedés csak a gazdasági fejlődés legprimitívebb fokán álló államban állhatna meg. Magyarország már elérte a gazdasági előrehaladottság azon fokát, a melyben a közélet minden harcósának az egyetemleges fejlődés zászlaja köré kell csoportosulni! S. hol sem áll meg szilárdabban az az elv, mint a közgazdasági életben, hogy marandó gazdasági becsé csak azon intézkedéseknek van, mely a rendszeresség és általánosság bélyegét hordja magán.

Az egyéneket kiváltságoló intézkedések csak félintézkedések, azért fennállásuk nem is lehet marandó. De egyet el lehet érni velük: ártani lehet, konkolyt hinteni a harmonikus fejlődés aranykorszakába. Ezt a célt fényesen fogja szolgálni a legújabb intézkedés is. A többi magyar nagykereskedő, ki már évek óta törli magát a magyar ipar érdekében, ambíciójában sebet kap. A vidéki detailkereskedő, ki már évek óta egyik csapást a másik után kapja, még jobban elveszti lába alól a talajt; a magyar ipar nyer egyetlen egy fogyasztót. De elveszti cserébe a fogyasztók ezreit.

Mindezen ténykedés diadaloszlopa pedig néhány kis csarnok, mely az indóházban áll és melyről a tájékozatlan azt hiszi, hogy a magyar iparpártolásnak és az egyetemleges közgazdasági fejlődésnek van szentelve.

TÁVIRATOK

A burvezérek kövtelesei.

London, szeptember 2. Botha, De Wett és Delarey, a kik tegnapelőtt ideérkeztek, tegnap Chamberlain gyarmatügyi miniszterrel értekeztek. Hír szerint Chamberlain megígérte, hogy a kormány elé fogja terjeszteni a burok kövteleseit, melyek lehetőleg el fognak fogadtatni.

köszönte a meghívást; ha nem óhajtotta a további látogatásokat, egyszerűen névjegyét küldte a vendégszerető házhoz.

Egy reggel, a mint belenézek a hivatalos közlönybe, olvasom, hogy: „Dr. Váczy Dávid budapesti kir. alügyész B.-re királyi ügyészszé kinevezetett.”

Azonnal irtam neki s felajánlottam, ha valamiben szolgálatára lehetnék. Megköszönte és kért, hogy csöndes, háborítlan gazonlakást keressék a számára.

Volt bennem egy kis malícia s kibéreltem Somogyi Gedeonnak, a város első ügyvédjének a piaci emeletes házában egy különbejárású, tágas, világos szobát. Az ügyvédnek egyetlen leánya Somogyi Blanka a legbájosabb, legműveltebb s a legünnepeltebb fiatal hölgyek közé tartozott a városban. kiért az egész aranyifjúság bomlott. Blanka kiasszony félig-meddig már az Ilkai Sándor ügyvéd menyasszonya volt.

Somogyiék élénken kérdezősködtek az új ügyészről, kinek csakis a Dávid keresztnéve támasztott némi aggodalmat; de mikor elmondtam, hogy sepsi-szentgyörgyi székely kovácsnak a nagyerejű fia, kissé megnyugodtak.

Ujév után érkezett meg az új királyi ügyész s én azonnal a lakásába vezettem. Megköszönte előzékenységemet, körültekintett és a szoba is megnyerte tetszését, csakis a piac ellen volt kifogása, hogy talán nem lesz elég nyugalmas.

A nagy vasgolyóbis még mindig meg volt.

A vezérek ma is konferálni fognak Chamberlainnal. Panaszkodnak a miatt, hogy az angol hatóságok Dél-Afrikában elnyomják a hollandi nyelvet és a közigazgatásban kizárólag az angol nyelv érvényesül. Azután még két millió fontot kérnek a burok felszegelésére, minthogy a békeszerződésben megállapított három millió font e célra nem elégséges.

A „Fritjof” utja.

Krisztiania, szeptember 2. A *Morgenbladet* egy mai keletü tromsói táviratot közöl, a melyben Baldwin jelenti, hogy vasárnap egy cethalász-hajó érkezett Altenbe (Finnország), a mely északi szélesség 75 fok 50" és keleti hosszúság 40 fok alatt a „Fritjof”-fal, a Baldwin-Ziegler-féle expedíció egyik hajójával találkozott és leveleket hozt tőle. A „Fritjof”-on, a mint a cethalászok jelentik, minden rendben van, de a jégviszonyok nagyon kedvezőtlenek. A „Fritjof” nem volt képes a Ferenc József földet elérni. Baldwin azt hiszi, hogy a „Fritjof” talán eléri a Ziegler fokot és szeptemberben visszatérhet.

A zágrábi zavargások.

(Elpusztított üzletek.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 2.

A zágrábi zendülés, melyet a horvátok rendeztek a szerbek ellen, még egyre tart, bár némileg csökken a zavargók dühe. A tegnapi események kiegészítésül, valamint a mai tüntetésekről a következőket közölhetjük:

Zágráb, szeptember 2.

Tegnap este 9 óra után nagyon válságos volt a helyzet. A tüntetők számtalan csoportra oszolva rendszeresen hozzáláttak a szerb üzletek elpusztításához. Az első támadást *Tsuk Miklós* kereskedő boltja ellen intézték.

Ma este tíz órakor a Putok nevű városrészben egy sereg munkás elsáncolta magát a kövel dobált a katonaságra. A katonaság visszavonulva a munkásokat, hogy közéjük lépjenek, ha nem oszlanak szét. Erre azok elmenekültek.

Mikor megláttam, úgy üdvözöltem, mint a régi ismerősöket szokták.

— Ez tartja bennem a lelket, — szolt — mert e nélkül már végkép elhásasodtam volna. Mondtam én mindig, hogy nem is fog rajtam már semmi, csak a reménytelen szerelem.

— Az meg mai napság már csak alant található; a királyi ügyészek jó parthiek s ezeknek nem igen van kilátásuk erre a gyógyszerre.

A farsang elején Somogyiék estélyt adtak s Váczy Dávid ügyész urat is meghívták. Megdöbent s hozzám futott.

— Mi ez, hiszen én még látogatást sem tettem? Egyáltalán nem szoktam a házigazdánál vizitálni, csak a házbért küldöm be.

Elmondtam aztán a b-i szokásokat, a melyeket igen furcsáknak talált. „Csakhogy az árral kell usznunk”, s Dávid ur elgondolkodott.

— Azt sem tudom, hogy a frakkomba beleférek-e még?

— Odakölcsondózném a magamát, de azt hiszem kissé bő lesz.

Elmosolyodott.

Az estélyen megjelent dr. Váczy Dávid kir. ügyész ur s prezentálta magát a háziak előtt, kik igen szívesen fogadták, kivéve Blanka kisasszonyt, kinek a bemutatásnál miúgya egy szatirikus mosoly szaladt volna végig az ajakán.

Ragyogó szép volt, szebb, mint a milyen-

tetők, mert nem tudták feltörni a vasfüggönyöket.

Nagy pusztítást vittek véghez a tüntetők a petrinjai-utcában és a szomszéd utcákban. A petrinjai utcában valóságos fáklásmenetek rendeztek, a mely a tüntetőknek világított, mert az összes lámpák el voltak oltva.

A rendőrség a tömeggel szemben teljesen tehetetlen volt és be kellett érnie a maga emberei ellen intézett támadások visszaverésével.

Legnagyobb volt a zavargás az Ilicán, a hol egységes terv szerint az összes lámpákat eloltották és összetörték, a gázoszlopok között pedig drótokat feszítettek ki, hogy a rendőrség ne járhasson el a tüntetők ellen.

A Kacsics-féle kávéházat, a melynek tulajdonosa egy szerb asszony s a melybe egy tűzmester menekült, a ki egy tüntetőt megsebesített, a szó szoros értelmében lerombolták és a helyiségben mindent izzé-porrá törtek. Ugyanez a sors érte a Kaudes-féle kávéházat a petrinjai-utcában. Oda egy rendőr menekült, a kit a tüntetők csunyán megvertek. A nyomában lévő tömeg összetörte a kávéház összes ablakait, betört a helyiségbe és mindent összerúzott benne.

A Jellacsics-tér előtt lévő Szecesszió-kávéházzal, a hol szintén menedéket keresett egy megvert és üldözött rendőr, hasonlóképen bánt el a tüntető tömeg.

Egy újabb távirat jelenti: Az összes szerb üzletekről letépték a cégtáblákat és elégették. A tömeg a rendőrséggel nem törődve, kurjongatva járta be az utcákat és már a helyzet urának tartotta magát. A rendőrség megkísérelte ugyan a csoportosulások megakadályozását, de sikertelenül. Végre katonaságot kellett kérni. De csak két szakaszt lehetett kirendelni, mert a város egész helyőrsége a hadgyakorlatokon van. A két szakasz kiírtitt ugyan néhány utcát, a melyekben a tüntetők össze-

nyomban összecsozdult más utcákon és újra megkezdte a rombolás munkáját. Ejjel két óráig tartott a zavargás, a mely végül már a katonaság ellen is irányult, mert a tömeg észrevette, hogy a kivonult csapatok száma elégtelen a zavargás elfojtására. Két óra után végre elcsöndesült a mozgalom. Ma reggel hirdetményt bocsátottak ki, a mely minden csoportosulást tilt. A vendéglőket és kávéházakat este 9 órakor be kell zárni. Hat óra után gyer-

nek Dávid ur óhajtott. Magas, karcsu, pompás idomokkal kis kéz, kis láb, hófehér váll, akár az alabastrom, fekete dus haj s olasz éghoz hasonlító kék szem, piros cseresznye-ajk.

Dr. Váczy Dávid kir. ügyész ur ugy találta, hogy a frakkja ismét szűkebb lett pár centiméterrel.

Vacsora volt. A királyi ügyész a házikisasszony baloldalán ült, Ilkai Sándor, a város „legdelibb ügyvéd.” je a jobboldalon. Ilkai tele mézes-mázos beszéddel, Váczy komoly, szűkszavú, szaggatott beszédű, de a kinek széles arcán, mély tűzű fekete szemében szellem élt. Azt sem tudta, hogy érzi magát, szeretett volna a költőkből citálni, de mindig a törvénykönyv paragrafusai tolakodtak emlékezetébe.

A hosszú asztal sok vendégje lopva mind a természetes ügyészt nézte, hogyan érzi magát ott a bájos Blanka baloldalán? Az bizonyos, hogy jobban szeretett volna a törvényszéki teremben vádbeszédet mondani valami apagyilkos ellen, mint a Blanka gyilkos tekintetével farkasszemet nézni. Egyszer el is hibázta és „tisztelt Blanka kisasszony” helyett, ugy kezdte: „Tekintetes királyi törvényszék, mint büntetőbíró!” a mire a házikisasszony rendkívül édesden elkezdett kacagni.

Vacsora után tánc következett. Dávid ur vágyva nézett a kedves, fürge táncosnőkre, kiket oly könnyedén repitenek a levegőben, mint ő a súlyos va-golyóbist. Különösen, mikor Blankát-átlélték és a tánc forgatagába

mekeket és inasokat felügyelet nélkül nem szabad kiereszteni és 7 órakor az összes házak kapuit be kell zárni.

A már említett detektiven kívül egy asszony és egy joghallgató sebesült meg. Az asszony a fejére kapott egy kardvágást, a jogásznak pedig bal kezének három ujját vagták le. A kisebb sebesüléseknek se szeri se száma. Letartóztattak mintegy ötven embert.

Zágráb, szeptember 2.

A város képe ma olyan, mintha előző nap bombázás történt volna. Az utcák telve vannak a harc és rombolás maradványaival. Kövek, vasdarabok, törött üvegek hevernek mindenfelé. Ajtók, ablakok szárnyai fekszenek a földön. A lámpákat letörték, az üzletek vasrudait leszakgatták.

Károlyvárosból ma egy zászlóalj gyalogság érkezett Zágrábba. Bechtolsheim hadtestparancsnok, a hadgyakorlatokat félbeszakítva, visszajött. A katonaság a város utcáit megszállva tartja. A Jellastch tér közelében egy század gyalogság áll. Mindenfelé lovasrendőrök cirkálnak.

A zavargás alkalmával s azóta is számos elfogatás történt. Megállapították a sebesültek számát is. A küzdelemben huszonkilencen sebesültek meg, köztük hatan igen súlyosan.

A színház előadását betiltották. Az igazgatóság azt hozta fel az előadás elmaradása okául hogy egy színész megbetegedett.

Az ellenzéki lapok példányait elkobozták s nem engedték meg, hogy második kiadást bocsássanak közre.

Utólag kiderült, hogy a Jellastch-téren a tegnapi zavargás alatt egy szerb zászlót összetéptek, azután elégették a foszlányait.

Zágráb, szeptember 2.

Ma este tíz órakor a Putok nevű városrészben egy sereg munkás elsáncolta magát a kövel dobált a katonaságra. A katonaság visszavonulva a munkásokat, hogy közéjük lépjenek, ha nem oszlanak szét. Erre azok elmenekültek.

Zágráb, szeptember 2.

Több helyen: Károlyvárosban, Ogulinban, Goszitics és Gorika községekben is voltak zavargások.

Ma a Zágráb körüli községekben sokan gyülekeztek össze. Ezek részéről ujjb zavargásoktól tartanak.

vitték, nagyot sóhajtott, a minek körülbelül az az értelme lehetett:

„A vasgolyó emelése helyett, tanultam volna inkább táncolni!”

Nagy vallomás volt ez Dávidtól.

Reggel felé hozzám fordult az én sip-utcai vis-á-vis-m s csak ennyit kérdezett:

— Ilkai Sándor csakugyan vőlegénye Blanka kisasszonynak?

— Azt hiszem. Meglehet. Bizonyosan nem tudom.

— Mindegy!

IV.

Pár nap mulva az estély után szembetalálkoztam a királyi ügyéssel az utcán.

— Beadtad már a névjegyedet Somogyi-éknál?

— Viziteltam. Usszunk az árral, — felelt komolyan. Azután beszélgettünk egy darabig egyszerre más tárgyra átcsapva, felkiáltott:

— Nem bizonyos, hogy Ilkai vőlegénye! Ugy-e?

— De bizonyosan az lesz! Legalább ugy mondják. Különbö te azt mondtad: mindegy.

— Szervusz!

— Szervusz!

Nagyon komolyan vilt el.

A mit jósltam, bekövetkezett. A szép leány angazsálva volt, hogy néhány hét mulva már szét is küldték az eljegyző kártyákat: Ilkai Sándor és Somogyi Blanka jegyesek.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

* Szaváló-est. *Bokor* (Blun) Imre színész holnap szerda este az ujaradi *Martiny*-féle sör-csarnokban szaváló estét tart.

* Német színészek Párisban. Híre járt, hogy egy csomó német színész Párisba készülődik vendégszereplésre. A berlini lapok egy része állást foglal ez ellen, s kifogásolja, hogy sem az impreszárió, sem a szereplő színésznek nevei még nincsenek közölve. Az egyik lap így ír: „A nyilvánosság érdeke megtudni azt, hogy ki tartja magát jogosítottnak, Párisban hivatalosan képviselni a német művészetet és elfogadni a viszonzást azokért az előzékenységekért, melyekkel a francia művészek Berlinben találkoztak.”

Makó város tisztújítása.

(Az új polgármester.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2.

Óriási érdeklődés mellett, de sokkal kevesebb változással ejtették meg ma Makó város általános tisztújítását, mint ahogy azt várni lehetett volna az előkészületek után. Változás állott be azonban a legfontosabb hivatalnál, a polgármesterségben, a melynek a teljesülésében kézen hittel. Polgármesterré *Farkas József* ügyvédet választották meg, még pedig nagy többséggel. A volt polgármester, *Szell György*gyel szemben két annyinál is több szavazatot kapott az új polgármester, akinek e szerint nagy többség bizalma képezi működése alapját.

Az új polgármester élte delén levő munkabíró ember, akinek egész élete munkásságban telt, s aki mai székfoglalójában is programját ebben összpontosította: *dolgozni akar* s munkásságot követel meg minden tisztársától.

A tisztújító közgyűlést ifj. *Návay Lajos* dr. alispán vezette nagy tapintattal, akinek köszönhető az is, hogy a napra az új polgármester tisztújítása.

A tisztújító közgyűlés az alispán elnöklésével 9 órakor kezdődött, de 8 óra után már zsúfolva volt képviselőkkel és érdeklődőkkel a városháza nagyterme, sőt a melléktermék és a folyosó is. A gyűlés megnyitása után a kijelölt bizottságba az alispán *Füzesséry Kálmán* és *Gróff Gyula* képviselőket nevezte ki, a képviselőket pedig *Cseresnyes Jánost* és *Kardos Sámuel*t választotta be.

Dr. Váczy Dáviddal, mikor aztán újra találkoztam, csak annyi szava volt hozzám: „Igazad volt!”

Nem járt többé sem vendéglőbe, sem új barátaihoz, még kevésbé estélyekre. Bezárkózott szobájába s csak a hivatalba s visszajárt. A kosztját is hazavitette. Azt mondták róla, hogy készül karthauzi barátnak vagy trappistának.

Ilkai Sándor és Somogyi Blanka szerelmi ügye megfoghatatlan módon elhúzódott, úgy, hogy már hónapok teltek el a jegyváltás óta és a házasság napja még mindig nem volt kitűzve.

A hosszú hónapok után magam is igen kíváncsi voltam ügyes barátomra: mit mivel bekopogtattam hozzá egy este. Véletlenül nyitva felejtette ajtáját, vagy talán a vendéglői pincért várta a vacsorával. Odatámaszkodott asztalára, el volt merülve egy papírszelet olvasásába s észre sem vett.

A vállán áttekintettem és olvasni kezdtem:

„Egyet enegy pillantásod,
Atteremti a világot.”

Vége volt-e, vagy eleje volt-e a versnek, azt nem tudom, de az bizonyos, hogy szerelmes vers volt.

A mint észrevett, összegyűrte a költeményt s azt mondta, hogy: „Bolondság.”

Ránéztem régi szomszédomra és ijeszten megváltozva találtam. A százhusz kilós fiatal

Bizalmi férfiakul megválasztottak: *Nagy Gy. József*, *K. Nagy Mihály*, *Katona János* és *Veres Sándor*; a szavazatszedő küldöttségbe pedig *Réthy Károly* elnöklése mellett *Nagy Károly* és *Fritz Mór* dr. küldettek ki.

A polgármesteri állásra három pályázó volt, kiket a bizottság a következő sorrendben jelölt: *Szell György*, *Farkas József* és *Galambos Ignác* dr. — *Galambos* visszalépven, az alispán *Szell György* és *Farkas József* között rendelte el a titkos szavazást. Ennek folyamán 178 szavazatot adtak be, amelyből

<i>Farkas József</i>	122
<i>Szell György</i>	56

szavazatot nyert, így 66 szavazattöbbséggel *Farkas József* választott meg Makó város polgármesterévé, akit a képviselő *Nagy Károly*, *Katona János* és *Elek Lajos* képviselőkből álló küldöttséggel hívott meg a közgyűlésre.

Az új polgármester megérkezéig, egyhangulag felkiáltás útján választották meg a többi tisztviselőt.

A számvevőségre két pályázó volt, de csak a régi számvevő, *Váry Károly* jelöltetett, s egyhangulag meg is választott.

A közigazgatási ügyészi állásra *Kiss Pál* dr. és *Galambos Ignác* dr. ügyvédek pályáztak, megválasztott *Kiss Pál* dr.

A két árvaszéki ülnökségre a régiék: *Szalay György* és *Molnár Aladár* választották meg.

Közpénztárnok *Vajda István*, adópénztárnok *Tóth Ferenc*, árvapénztárnok *Velcsov Akos* és adóügyi tanácsos *Sonkovic János* lett.

Az újonnan szervezett gazdasági szaktanácsosi állásra *Pákh Kálmán* és *Hegedüs Géza* okl. gazdaszok pályáztak. Miután azonban tanácsagnak legalább két évig Makón kell lakni előzetesen csak *Pákh* jelöltetett, aki meg is

A főmérnöki állásra három pályázó jelentkezett, gyakorlat hiányában azonban egyedül *Orbán Ignác*, a jelenlegi főmérnök jelöltetett, aki zajos éljenek között meg is választott.

Levéltárnoknak *Gorcsa Péter*, rendőrfogalmazónak, *Pócsi György* és *Kriván Dénes* pályáztak. Megválasztott *Gorcsa Péter*.

Közpénztári ellenőr *Barczán Gyula*, árvapénztári ellenőr *Barna Mihály*, közgyám *Nagy Sándor*, első alkapitány *Daróczy Mátyás* dr., má-

férfi olyan sagár lett, mint valami prima amoró.

— Mi lelt Dávid?

— Semmi bajom!

— De bizony, úgy látom, rátaláltál az orvosságodra.

Erre a mondásra szinte elborult az arca, próbált elmosolyodni, de nem sikerült.

Egy hó múlva mindenki tudta már, hogy Somogyi Blanka visszaküldte a jeggyűrűjét Ilkainak, de azt csak én tudtam meg és Dávid barátom tudta, hogy egy ízben a törvénytől előtt találkozott az ügyész a szép menyasszonnyal és a leghidegebben köszöntötte:

— Mi lelte Váczy ur!

Dr. Váczy Dávid komoran végig nézett a leányon s csak ennyit mondott:

— A maga jeggyűrűje lelt! — s ezzel ott hagyta a faképnél.

Blanka hosszasan utána tekintett.

Dr. Váczy Dávid esküvőjén az egész város közönsége ott volt a templomban s úgy volt mindenki meggyőződve, hogy a vőlegény és Somogyi Blanka, a menyasszony, éppen összeillenek.

Mikor a templomból kifelé mentek, oda szól hozzám: „Úgy-e jó volt a recipem?” „Igen, igen, de félek a jövő százhusz kilótól.” Nehogy a boldogság újra visszahozza, a mit a reménytelen szerelem elvitt!

sodik alkapitány *Kováry Ottó* tett egyhangú felkiáltással.

Községi bírónak a régi bíróval, *Szakács Mátyással* szemben *Mágori Sámuel* választott meg, kíséítő gazdasági tanácsnok *Vajda Imre* lett, tanácsosokká pedig *Görbe Sámuel* és *K. Szabó József* választották meg 5 pályázó közül.

Végül a Gorcsa megválasztása folytán üresedésbe jött rendőrfogalmazói állást töltötték be, megválasztván *Ponyecz Ferenc* joghallgatót.

A választás befejeztével megérkezett az új polgármester, akit zajos éljenzéssel fogadtak s *Návay* alispán beszéddel üdvözölt. A polgármesternek, amint átlépte a városháza küszöbét — ugymond — többé nem lehet pártot, felekezetet tekinteni, de mindenben a közjót kell szolgálni, amiben ő is mindenkor támogatója s hűséges munkatársa lesz.

Az új polgármester az alispán üdvözió szavaira hatalmas programbeszéddel válaszolt, melynek a magva az, hogy ő *dolgozni akar* s ezt kéri és követeli minden tisztársától. Köszönetet mond úgy a polgárságnak, mint a felsőbb hatóságnak a bizalomért s igyekezik annak minden tekintetben megfelelni.

A zajoson megéljenzett beszéd után a megválasztottak — külön a polgármester és együttesen a tisztikar — letették az esküt s a tisztújítás véget ért.

Az új tisztikar, illetve annak új tagjai október 1 én foglalják el állásaikat s a képviselőt ettől kezdve folyósította fizetésüket.

Még egy Kecskeméthy-level.

(A titokzatos „Ö.”)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2.

A *Pesti Hírlap* újabb levelét közli *Kecskeméthy Győző*nek, aki tudvalevőleg a fővárosnak félmillió koronáját emelte el s azóta öt világszerte rendőrség hírből nyomonza. A level augusztus 8 án íródott, kelet helyett a tág Amerika jelzéssel és aug. 18-án adatott postára Cincinnatiában, honnét aug. 31-én érkezett Budapestre. A *P. H.* a mint ismeretes, már közölte fénykép-másolatban *Kecskeméthy* egy levelét, a melynek valódiságát azonban erősen kétségbe vonták, sőt a fővárosi rendőrség az írás-összehasonlítások után egész határozottan kimondta, hogy a *Kecskeméthy*-levelet hamisnak tartja. Mindazonáltal a *P. H.* erősen állítja, hogy úgy az első, mint a mostani levelet *Kecskeméthy Győző* írta.

A újabb *Kecskeméthy*-levélnek különben ez a szövege:

Amerika, 1902. VIII/8.

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Nem szenzáció kedvéért írom e sorokat. Sokkal jobban megtanított a sors tettem elkövetése óta, semhogy az ily dolog örömet okozna.

Ami vezérel: egyedül az, hogy mint érzem és tapasztalatból is tudom, mindig gyanúsítatnak bizonyos személyek, hogy a bűn elkövetőjének bűntársai volnának. Ezek érdekében óhajtok tehát írni.

Nem voltam én rossz, szerettek mindennütt, hűen teljesítettem kötelezéseim, és hogy a barátaim bizalma annyira felém fordult, ezzel elértem azt a kitüntető polcot, melyre csak kevesen emelkedhetnek.

Miért tettem tehát e bűnt? azt kérdezi ugy-e t. szerkesztő ur?

Nem én voltam a bűnös, én csak médiumként szolgáltam. Rövid ismeretség után behálózott, és mikor már teljes hatalmában voltam, ezzel biztatott: „Bátorsággal minden sikerül!” — Ő nyert és én elveszttem a tisztességes társaságra nézve.

Hogy ki ez az egyén, és mikép ismerkedtünk meg — az rejtély marad örökre... Hiába kutatnák föl az egész világot, rá, illetve ránk találni nem fognak.

Meszeszerű az a terv, melyet kifőzött és azt hiszem, hogy ezerszer is sikerülne másokkal is.

Azt határozottan mondhatom, hogy sem távoli, sem közeli ismerőseimmel és és legkevésbé hozzám tartozóimmal még gondolatban sem voltam összeköttetésben. De hisz ez merő képtelenség is lett volna, mert egy héttel előbb még közeli forgalom sem volt arról, hogy bünt fogunk elkövetni.

Gyorsan történt minden. A fővárosból megszökni, Triesztbe menni könnyű dolog volt. Megírom nyíltan — ott találkoztunk. Utleveleink már készen voltak. Hamburgban hajóra szálltunk. Sokat utaztunk, nagyon sokat — míg végre január havában megérkeztünk Szan-Franciskóba. — Ugy-e furcsa, de igaz.

Es most itt vagyunk már jó egy fél éve lesz. Egész jól beszélek angolul és dolgozom sokat, de beteg vagyok nagyon.

Es mégis a jólét közepett szenvedek... de ez nem érdekli önt. Es ha meggyógyulok, talán lesz idő, mikor visszatudom fizetni az ellopott kincset, mely nem hagy nyugodni.

Utánunk kutatni merő dolog, nagy ez újvilág. Hogy levelem hol van keletve, az irányadó nem lehet, mert én írom ugyan, de talán nem én adom föl, hanem „Ő” messze tőlem, más városban üzleti dologban járva.

A nyugalomukban megzavart tisztességes emberek érdekében voltam bátor írni és legyen nyugodt t. szerkesztő ur, többé zavarni nem fogom.

Tisztelettel:

Kecskeméthy.

Hogy eddig nem írtam meg mindezt: az természetes, mert először a jövőt akartam biztosítani. Ez már tény, tehát most már nincs mitől tartanom.

A mi ezt a levelet illeti, a stílusa és a tartalma arra mutat, hogy ép úgy írhatta akárki más, mint Kecskeméthy.

Vita a motorkocsik miatt.

(A közlekedési-bizottság ülése.)

— Az Aradi Közlöny tudóstóljától. —

Arad, szeptember 2.

Az arad-csanádi vasutak nagyszabású s nem kisebb hűbérségi vállalkozásáról: a motorkocsi-közlekedésről terjedelmes vita folyt ma a város közlekedési-bizottságának ülésén. A törvényhatóság közgyűlése ugyanis hozzájárult az arad-csanádi vasutak ama kérelméhez, hogy az aradi lóvasut-társaság sinein motorkocsi-közlekedést rendezhessen be, — olyan feltételek alatt, hogy a vasut köteles legyen a közte és a lóvasut-társaság között létrejött peage-szerződést a városnak hozzájárulás, illetőleg észrevételezés céljából bemutatni.

Ez megtörtént s a két társaság között megkötött szerződést ma vette tárgyalás alá a közlekedési bizottság. Mielőtt azonban a szerződés egyes pontjainak tárgyalásához kezdett volna a bizottság, Fényes Dezső bizottsági tag terjedelmes és alapos vitát kezdett a motorkocsi-közlekedés feltételeiről közlekedési bizottság tagoktól, kiterjeszkedvén az ezzel természetes kapcsolatban álló szerződési, tehát jogi feltételekre is. Felszólalásai annyiban voltak érdekesek, amennyiben egyként vonatkoztak a motorkocsi-közlekedésre és a levegőben függő villamos-vasut, nemkülönben a jelenlegi lóvasut dolgaira is. Eközben nem egy incidens keletkezett az észrevételeket tevő bizottsági tag és az ülésen jelenvolt lóvasut-társasági igazgató között.

Az ülés lefolyása a következő volt:

Varjassy Lajos elnök elsősorban azt jentti be, hogy az aradi csanádi vasutak és a vasut-társaság között létrejött szerződést a város ügyészi hivatala átvizsgálta, s az elleni szempontból kifogást nem tett.

(Kritika a lóvasutról.)

Fényes Dezső bizottsági tag, mielőtt a szerződés olvasásához fognának, általánosságban akar néhány megjegyzést tenni. Elsősorban is örömmel üdvözlö a csanádi vasutak tervét, mert így végre elérhető lesz az, hogy a város területén gépi erővel hajtott kocsik közlekednek. Azt hiszi, hogy ez lesz megoldása az aradi közuti közlekedésnek, miután még csak halvány remény sincs arra, hogy Aradon villamos-vasut közlekedés legyen. Elvágta ennek útját maga a város, mikor technikai szempontból lehetetlen feltételekhez kötötte a villamos létesítését. Ő maga belátja, hogy a vállalkozó lóvasut-társaság valóságos öngyilkosságot követne el, ha teljesítene a villamos vasutra vonatkozó szerződésben elvállalt kötelezettségeit.

Boros Vida: De nem úgy van ám; mi tartjuk magunkat a szerződéshez!

Fényes Dezső: Sokkal nagyobb baj az, hogy a vállalkozó lóvasut-társaságból, a mely maga belátja a helyzet lehetetlenségét, hiányzik az őszinteség, hónapról-hónapra, évről-évre halasztja a dolgot, orránál fogva vezeti a várost, mi pedig a legkomolyabb arccal tárgyalunk, holott igen jól tudjuk, hogy csak formaiasság az egész s hogy nem lesz belőle semmi.

Az a szerződés, a mely most a közlekedési-bizottság előtt fekszik, több pontban természetesen érintkezik és összefügg egyrészt a lóvasut-, másrészt pedig a villamos vasut-közlekedésre vonatkozólag kötött szerződésekkel. Ezeket részben nem ismeri a bizottság, részben még nem is véglegesek, ennél fogva ez az összefüggésben levő szerződés tárgyalás alá nem vehető legalább is addig, míg a villamos ügye végleg rendezve nem lesz. S hogy ez valahára rendeztesse, arra egynél több ok van. A mostani lóvasut-közlekedés semmiféle igényt ki nem elégít: két rossz kocsi jár a városban, olyan rozoga állapotban, hogy alig-alig össze nem roskad, értékük nem több az ócska vasnál. Négy gebe-ló buzsa azokat csiga-lassusággal. A lóvasut-társaság jövedelme folyton csökken s úgy segít magán, hogy ime kiadja a vonalait peage-szerződéssel motorkocsi-közlekedésre, s evvel rontja a sineket, a melyek már többé-kevésbé a város tulajdonai. Mire egészen a városé lesznek, csak ócska értéktelen vas lesz belőlük.

(Tapasztalat nélkül.)

Ez az egyik szempont, a mely a tárgyalás alatt álló kérdés etikai oldalát világítja meg, a másik a technikai tekintetek. Motorkocsik közuti forgalmat még sehol sem közvetítenek s ez idő szerint csak távolsági forgalom lebonyolítására használják. Ebből az következik, hogy nincsenek tapasztalatok — s ebben elsőrangú szaktekintélyre hivatkozik, a melyek az ilyen közuti-közlekedésre vonatkoznak. Azt sem tudjuk — folytatta Fényes Dezső — vajjon gőz-, petróleum-, vagy benzin-motor fogja-e hajtani a kocsikat, s ezek között is, ha például gőz-motor lesz, mivel fogják fűteni? A gőz-motor kőszén-füstje egészségtelen és kellemetlen lesz a városban, a benzin motor büzös és könnyen robban. Azt sem tudjuk milyen atmoszférával dolgozik a motor, mekkora lesz a menetsebessége, milyen a fékrendezése, stb. Pedig mindezek tudására a közbiztonság szempontjából feltétlenül szükség van. — Nincs mód tehát a kérdés jogérvényes tárgyalására mindaddig, míg a bizottság nem ismeri a lóvasut- és villamos-szerződéseket. Szükség van arra, hogy a lóvasut-társaság tegyen férfias, határozott és nem bujkáló nyilatkozatot arról, hogy nem fogja tovább orránál fogva vezetni a várost, hanem hajlandó, vagy nem hajlandó a villamost elkészíteni. Másrésztől megnyugvást kell szerezni arról,

hogy a motorkocsik alkalmasak-e helyi forgalom lebonyolítására s emellett fenntarthatók-e azok az óvintézkedések, amelyekre a közbiztonság érdekében e helyütt szükség van?

Az indítványozta, hogy ezuttal vegyék le ezt a kérdést a napirendről, azalatt sürgessék meg a kormánytól is a villamos-ügyet, s küldjenek ki egy gépészmérnökökből álló érdektelen szakközvetítést annak tannmányozására, hogy vajjon a motorkocsik alkalmasak-e a közuti forgalomra.

Hegedüs László főmérnök: Fényes Dezső felszólalása a tévedések egész sorozatán alapszik. A motorkocsi-forgalomra vonatkozó szerződés jogi szempontból kifogás alá nem eshetik, a többi kifogás pedig, amit Fényes Dezső felhozott, a közigazgatási bejárás keretébe tartozik. Határozottan tiltakozik az ellen, hogy motorkocsikat ne használnának közuti forgalomra, hiszen Páris utcáin ezerszámra száguldoznak, fiaker ott alig van. Ha ott nem esnek egészségügyi kifogás alá a motorok, hogyan esnének Aradon, hol mindössze egy-két kocsi fog naponként kétszer-háromszor végigmenni.

Varjassy Lajos arról világosítja fel Fényes Dezsőt, hogy álláspontja túlhaladott, amennyiben a közgyűlés már hozzájárult a motorkocsik közlekedésének bevezetéséhez.

(A felkötött trikó.)

Fényes Dezső replikájában azt vitatja, hogy helytelen eljárás volt evvel a tárggyal a jogügyi-bizottságot elkerülni. Ebbe bele nem nyugodhatik, hiszen így a jogi bizottság feladata illuzóriussá válnék, szemben egy embernek, főügyésznek véleményével. Ami a motorkocsi közlekedését illeti, elismeri ugyan, hogy pl. Párisban sok automobil közlekedik, de ezek nincsenek futnak, könnyen tudnak kerülni, aká fiaker.

Sincken sokkal több igazolás történnhetik, — így folytatta Fényes Dezső — hiszen még az a lassu lóvonat is eltapos embereket, egyet a saját szemem láttára gázolt el...

Tenner Lajos: Fel is jelentette mindjárt.

Fényes Dezső: Ez rágalom! Ezt nem tettem. Kérem az elnököt, tiltsa meg, hogy itt a bizottsági tagokat inzultálják. Szép lesz, ha ezután egy vállalati igazgató azt is elő fogja írni, hogy felkötött trikóval járjanak-e a bizottság tagjai vagy nem.

Varjassy Lajos elnök kéri a vitázókat, hogy a személyeskedésektől tartózkodjanak.

Fényes Dezső tovább fejtegetvén a kérdést azt állítja, hogy ha a vasutak benzin-motoros kocsikat fognak járatni, olyan büz lesz a városban, hogy a papirgyár füstje parfüm lesz mellette, kívánja, hogy a műtanrendőri bejárás eredményét hozzák a közlekedési bizottság elé. Tagadja, hogy a közgyűlés döntött volna már, jobbra, vagy balra, épen ő volt az, aki felszólalt ennél a tárgynál s akkor a főispán és gazdasági tanácsos megnyugtatták őt arról, hogy az engedélyt addig meg nem adhatja, míg a jogi és közlekedési bizottságok a kérdést nem tanulmányozzák. Most mégis az történik, hogy a bizottságok megkerülésével adják ki az engedélyt.

Hegedüs László: állítja, hogy gyakorlati tapasztalatok vannak a motorkocsi közlekedéséről s ha nem is volnának, mennyivel megnyugtatóbb a közbiztonság szempontjából a gőz-, vagy villamközlekedés?

Reisinger Sándor azt bizonyítja, hogy a közbiztonság érdekei jobban meg vannak védve a sinen való közlekedés által.

Sariot Domokos főkapitány rendészeti szempontból szól a tárgyhoz s felemlíti, hogy sauban is ilyen motorkocsi-közlekedés van. Szathmáry János több irányban ad felvilágosítást az elhangzott kifogásokra, majd

Boros Vida válaszol Fényes Dezső két ki-jelentésére. A benzin kellemetlen szaga alig lesz érezhető a városban, mert a kocsik két-három perc alatt kimennek a városból s nin-csenek itt állandóan, mint a például felhozott papirgyár. — Ami a villamos-ügy komolyságát illeti, erre nézve kijelenti, hogy annak idején a bizottság minden tagja nagyon is komolyan vette a kérdést s én ma is követelem és köte-lezőnek tartom a lovasut társulatra nézve azt a szerződést . . .

Fényes Dezső: Csak hogy itt nem tartják komolynak.

Boros Vida: Nem komplikálná a motoros ügyet a villamossal. Hozzájárul ahhoz, hogy a villamos dolgát megsürgessék, de nem ebből az alkalomból kifolyólag, mert a motor-kocsi közlekedést evvel nem szeretné késleltetni.

Tolnai János dr. jogi szempontból szól a kérdéshez.

(Még egy incidens.)

Fényes Dezső újabb felszólalásában ezt kéri, hogy az „érdekelt urak“ ne forcirozzák ma a határozathozatalt. Boross Vidának azt vá-laszolja, hogy a város igen, csak a lovasut nem vette komolyan ezt a villamos-komédiát. Kop-tatja a város sineit . . .

Tenner Lajos: Nem igaz!

Fényes Dezső: Elnök ur kérem rendreuta-sítani a közbeszólót ezért a kifejezéseért.

Tenner Lajos: Hallgattam már eleget, mi-óta beszél, folyton engem sérteget.

Fényes Dezső: Én azt beszélem, a mi ne-kem tetszik; azt sem tudom, mi joga van itt ez az ur?

Varjassy Lajos elnök: En hívtam meg Ten-ner Lajost, hogy szükség esetén felvilágosítást adjon.

Ezzel véget ért a heves incidens, miután Fényes Dezső kijelentette, hogy indítványát megtartja.

(A részletek.)

Varjassy Lajos elnök erre szavazást rendelt el s ennek eredménye az lett, hogy a bizott-ság tagjai Fényes Dezső kivételével valamen-nyien kívánták a szerződés tárgyalását.

Majdnem minden egyes szerződési ponthoz megtette észrevételeit Fényes Dezső, melyek nagyrészt arra irányultak, hogy az egyik szer-ződő fél: a lovasut társaság a felelősség alól ne meneküljön, hogy a metorkocsik helyi, közuti forgalmának kizárása precizirostassék, s hogy a város jogai és érdekei épségben ma-radjanak.

A felmerült egyes kívánalmakat leginkább a közigazgatási eljárás folyama alatt kívánja a bizottság érvényesíteni, egyuttal csak azt köt-vén ki a szerződésben foglalt feltételeken ki-vül, hogy a kocsik forgalmi ideje *rendes körülmények között* reggeli 5 óra és esti 8 óra közzé essék, hogy az óránként való husz kilométeres sebesség a város területén redukáltassék, s hogy a szerződő felek abban az esetben, ha ezen 1900. december 31-ig érvényes szerződést meghosszabbítanak, úgy ezt a városnak uj-ból bemutassák.

Végül Fényes kisebbségi véleményét jelentett be a szerződés egyik pontjának kihagyására. Ez a pont így szól: „az arad-csanádi vasut a peage-vonal helyi forgalmában jegyet ki nem adhat a közuti vasut hozzájárulása nélkül.“

Az ülésen Varjassy Lajos gazdasági tanácsos elnöklése alatt jelen voltak: Boros Vida, Fényes Dezső, Hegedüs László, Pekár Károly, Probst Mihály, Reisinger Sándor, Sarlot Domokos, Szathmáry János, Tenner Lajos, Tolnai János dr. és Virágh Lajos.

Arad és a gyulai színház.

(A nyári állomás kérdése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2.

A gyulai színpártoló egyesület legutóbbi gyűlésén érdekes vitatkozás folyt arról, hogy Gyula mely város színtársulatának legyen a nyári állomása, Arad, Nagyvárad vagy Szegednek. Az idén, a mint ismeretes az aradi színtársulat tölti ki a nyári szezont, s a gyulaiak egy része azt óhajtja, hogy ez a jövőben is így történjék, mások Nagyvárad mellett kardoskodnak.

A gyűlésen Lukács György dr. békésme-gyei főispán elnökölt; jelen volt a gyűlésen Festetich Andor gróf, a vidéki színeszet országos felügyelője és Mészáros Kálmán, az országos színeszgyesület irodaigazgatója.

Lukács György elnök megnyitván a gyűlést kifejtette, hogy a kormány a vidéki színeszet emelését kettős eszközzel óhajtja elérni, megfelelő színikörök építésével és az állomásoknak színikerületekbe való beosztásával. Festetich gróf és Mészáros igazgató megjele-nésének célja, hogy Gyulát és Orosházát is ily kerületekbe beossa.

Festetich Andor gróf utal a két év előtt a vidéki színeszet emelése és rendezése érdeké-ben tartott országos tanácskozásokra, a melyeken határozatba ment, hogy egyes városokban a színeszet állandósíttassék, a többiek pedig kerületekbe osztassanak. Elkészült a kerületek beosztására vonatkozó tervezete, a mely a kor-mány részéről is elfogadtatván, megbízást ka-pott a kerületek megalakítására. Azóta e kerü-letek részben megalakultak, részben alakuló-ban vannak. A tervezet szerint Nagyvárad, Gyula, Szarvas, illetve az utóbbi helyett később Orosháza vétettek egy kerületbe. Ismeretes do-log, hogy Nagyvárad akkor a terv ellen tiltakozott, a minek okát abban látja, hogy Gyulának még nem volt színiköre. Ez a színikör Lukács főispán és Kohn Dávid szerkesztő agi-tálására a kormány segélyével létesülvén, a vi-szonyok megváltoztak és most már Nagyvárad is őszintén óhajtja az egyesülést. Erre pedig Gyula szempontjából annál inkább szükség van, mert ha Gyula nem lép be egy kerületbe sem, könnyen megeshetik, hogy nem jut majd első rangú társulathoz, a melyet méltán igényelhet. A beosztásra nézve megjegyzi, hogy a többi nagyobb társulat részére a kerület megalakítottán, csak Arad, Nagyvárad és Szeged-hez való csatlakozás jöhet számításba. Ezek közül is Arad a színeszetnek ott való állandó-sítása folytán eszik. Kéri, hogy először az elvi kérdést döntse el a választmány, azután határozzon a részletekben.

Keller Imre kiemelt, hogy Gyula a közön-ség színművészet pártolása folytán mily jelen-tékeny állomás és szerinte Arad örülhet, ha társulatának két hónapra ily helyet biztosíthat. Elvileg nem lenne a kerülethez való beosztás ellen, de attól fél, hogy ha Gyula leköti ma-gát, az igazgató nem fog úgy igyekezni és csak töredék társulattal jön ide.

Kohn Dávid jelzi azt a többször hangozta-tott álláspontját, hogy Aradot tulbecsülik, mi-dőn állandó színeszet tartására képesnek mon-dották. Ő elsősorban szeretné azt a kérdést tisztázni, ki van-e zárva, hogy az aradi társulat Gyulára jöhessen? Erre tárgyi okai vannak, má-sik, hogy Nagyváradon és Szegeden katona ze-nekar játszik és így Gyulára zenekar nélkül jönne a társulat. A csatlakozást csak akkor tartja helyesnek, ha a gyulai színpártoló egy-let befolyása több földolomban szerződésileg biz-tosítottatik.

Festetich Andor gróf aggályaira nézve meg-

nyugtatja előtte szót; Gyulának módjában lesz mindazokat a feltételeket kikötni, melye-keket igényei kívánnak, így a zenekar tekinte-tében biztosíthatja magát. Kéri, hogy az elvi kérdést döntsék el előbb.

Bodoky Zoltán dr. elvileg helyesli és ki-mondani kívánja, hogy Gyula város színi ke-rületbe való beosztásához a választmány hoz-zájáruljon.

Mészáros Kálmán ismerteti a kerületi rend-szer megvalósítása körül figyelembe vett szem-pontokat és ajánlja, hogy a választmány már most mondja ki a Nagyváradhoz való csatlako-zást annál is inkább, mert a kormány elren-delte, hogy a kerületek már a nyár folyamán megalakíttassanak. A kormány és a színesz-egyesület ellenőrző tevékenysége oly széles-körü, hogy aggályra egyáltalán nincsen ok.

Thold István dr. szükségtelennek tartja a további tárgyalást és a Nagyváradhoz való csatlakozást már most kimondani kívánja.

Ambrus Sándor az orosházi színművészet pártoló egyesület képviselőjében kijelenti, hogy Orosháza akkor látja biztosítottnak igényei ki-elégítését, ha nála erősebb állomásokkal szö-vekedezik, ha tehát a szóban levő városok vala-melyikéhez Gyula mellé Orosháza is beosztatik, ehhez ő is, az általa képviselt egyesület is örömmel hozzájárul.

Ezután elnök kihirtette a határozatot, hogy Gyulaváros a tervezett színikerületek valame-lyikébe lép, a kerület kijelölése tekintetében megbízott az egylet elnöksége, hogy Arad, Nagyvárad és Szeged városokban az összes ille-tékes tényezőkkel a csatlakozás feltételére néz-ve tárgyalásokat folytatván, szeptember máso-dik felében terjeszzen a választmány elé kon-kkrét javaslatot.

SPORT.

+ Az aradi Meteor kerékpárklub csütörtök este a Vas-kávéházban fontos értekezletet tart. Az elnökség.

Öngyilkos vasuti gyakornok.

(Fiatal életunt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2.

Egy könnyelműen veszélybe sodort ifju élet tragédiájáról kell beszámolnunk. Ilyenféle szomorú szenzációk egymást érik mostanában és a társadalom súlyos vádat emel ilyenkor a családi élet ellen, mely nem tud olyan neve-lést adni a gyermekeknek, hogy bennük az életkedvet, bátorságot és munkaszeretetet kellő mértékben kifejleszteni képes volna.

Pedig a tapasztalás azt bizonyítja, hogy néha a leggondosabb szülői nevelés sem őriz-heti meg a gondjaira bizott ifju életet a csaló-dásoktól és az ezek nyomában keletkezett vi-lágfájdalomtól. A jelen eset is, mely Szegeden történt, ezek közé a kivételes, érthetetlen rej-télyek közé tartozik. Az öngyilkos ifju embert szerették, szinte dédelgették otthon, kezdő pá-lyáján szelid gondoskodással kísérték a gyer-mekük sorsáért aggódó szülők, mégis, mikor egy ellenőrizetlen pillanatban magára hagyták, gyilkos fegyvert fordított maga ellen a szép reményekre jogosító fiu.

A halálba készülő ifju ember Brandenburg József Szegeden Hullám-utca 4. szám alatt lakó szegedi polgárnak hasonló nevű fia, aki vasuti pályafelügyelő-gyakornok a máv. szolgálatában.

Tegnap délelőtt 11 órakor ifj. Branden-burg József egyedül maradt szüleinek lakásán és eközben forgópisztolyal szíven lötte magát. A szerencsétlenségről maga a lövés adott hír,

mert a dörrenésre beszaladtak a házbeliék és a fiatal gyakornokot a földön vérben fekvő találták. Azonnal értesítették a szülőket, akik kétségbeesve siettek szerencsétlen fiukhoz.

Az első orvosi segélyt Kiss Gábor dr. nyújtotta a súlyosan sebesült fiatalembernek. A hirtelen alkalmazott kötések elállították a vérzést és bár a tüdő súlyosan meg van sérülve, Brandenburg mindaddig életben maradt. Állapota azonban komoly aggodalomra ad okot. — Most szüleinek lakásán ápolják.

Megjelent a hullám-utcai házban *Temesváry Géza* dr. rendőrkapitány is, aki kihallgatta az öngyilkos-jelöltet. A szerencsétlen sorsu fiatalember azonban mindenféle fölvilágosítást megtagadott és tettének indító okait illetőleg szüleinek minden könyörgése sem tudott belőle magyarázatot nyerni.

TANÜGY.

(—) **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Stakács Ödön* petrozsényi községi gymnasiumi tanárt a temesvári állami felsőbb leányiskolához, a IX. fizetési osztály 2-ik fokozatába, rendes tanárrá kinevezte.

(—) **Az aradi felső leányiskolában** a beiratások szép számmal folynak. Az iskolába beiratkozhatni holnap délelőtt 9—12 óráig, délután 2—5 óráig, *Somogyi Gyula* dr. igazgatónál a siketnéma iskola épületében.

Vád alá helyezett kereskedők.

(A család bukás következménye.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2.

Egész sereg hamis csőd foglalkoztatta akkoriban az aradi közvéleményt, mikor hasonló ügy miatt indította meg a bíróság az eljárást *Allerhand Károly* ujszent-annai fűszerkereskedő ellen. Közelebb hozta a dolgot Aradhoz az a körülmény, hogy az ügyben két aradi kereskedő is szerepelt: *Schwemmer Adolf* és *Schwemmer Lipót*, kiket bűnrészességgel vádoltak.

Schwemmer Adolf nevének az előbb említett hamis csődöknek majdnem mindegyikénél szerep jutott. Az ő raktára nyelte el azokat az árukat, melyeket, a hitelezők kijátszására, a bukott kereskedők üzleteiből lopva kihurcoltak.

Az áruk közül sok *Szelle József* rejtélyes házába vándorolt, mert hiszen *Schwemmer Gyakorta Szelle* pénzével dolgozott.

Allerhand Károly tüzletét is hasonló sors érte. *Schwemmer Adolf* átvette az áruit, a hitelezők azután nem találtak semmit. *Allerhand* utolsó rendeléseit nem is helyezte el üzletében, hanem ahogy jött az áru, egyenesen *Schwemmer*hez szállította.

Hosszu ideig folyt a vizsgálat, míg az aradi kir. ügyészség vádiratot adott ki *Allerhand* ellen, család bukás büntetvével vádolva, míg *Schwemmer Adolf*ot és *Lipót*ot bűnrészességgel vádolta. Mind a hárman felfolyamodással éltek a vádirat ellen s így került az ügy ma a vádtanács elé.

A vádtanács elnöke *Gallu József* volt, tagjai: *Ribiczey Ferenc* és *Radány Dezső* dr. *Allerhand*ot és *Schwemmer Adolf*ot a vádtanács vád alá helyezte, míg *Schwemmer Lipót* ellenében a vádat megszüntette.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Uj egyesületek.** A belügyminiszter a *glogováci római katolikus temetkezési egyesület* s a *hattyúi dalkör* alapszabályait a bemutatási záradékkal ellátta.

Nem látta a kis Kohnt?

(Epizód a budapesti börzéről.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2.

Rég elfeledték már a Tararabumdiét, nem hallatszik a Rózsabimbó és a méh, a nyaralásból hazaérkezők csodálkozva hallják a józan suszterinas és a kaptos szalmaözegetőt:

— *Nem látta kérem az ifju Kohnt?*

Nemcsak nótát hallani azonban erre a szövegre; szobrokat és tréfás dobozokat is formálnak ifju Kohn ur sikerült másával s ha így haladunk, maholnap Mauthner diadalán is ez a felirat fog éktelenkedni.

A börzén kívül álló emberek ezt a gajdost, dallamosnak és jó hangzónak ismerték el. A beavatott börzianerek azonban ma már három rendbeli becsületszavukat adják arra nézve, hogy ennél csattanósabb nótát ők még soha sem hallottak.

Ez a huncut kis német kottába eresztett kvargli ugyanis hogy-hogy nem, befurakodott a szombati déli tőzsdére is. Aki még nem látott déli tőzsdét, annak elmondhatjuk, hogy ilyenkor a tőzsér se lát, se hall. Izgatottan kiabálják a kurzusokat, egyik adni, másik venni akar és csak akkor beszélnek egymással halkán, ha egy kínált kurzust a másik elfogad. De ez a suttogás is fölér két polgári ordítással.

Szombaton fél 12 órakor történt. Kl... ur egy nagyobb tétel közuti részvénytől akart megszabadulni. Hosszu ideig kiabálta, „adok közuti részvényt 630—625 koronért”. Nem jelentkezett senki, végre úgy 12 óra felé F., egy nagyobb bank cégvezetője közeledett feléje, sugásra készen.

K... ur a teremben uralkodó hőségtől és a kilátástalan eladástól felizgatva F. felé hajlik abban a hiszemben, hogy végre tud adni részvényein. A legöregebb börzelátogatók állítják, hogy ilyen adás már nagyon rég volt a tőzsdén. F. ugyanis nem közutit keresett, hanem azt sugta neki: *Nem látta kérem az ifju Kohnt? Egy csattanás hallatszott*, majd kiáltás, kavargás támadt a teremben. Kl. dühöngött, F. pedig folyton ezt a kiabálta: hát maga ilyet látott már?

A tragikomédiának magyarázata pedig az, hogy Kl. urat már előzőleg kétszer hívták sürgősen telefonhoz és mindkét esetben azt kérdezték tőle: *Nem látta kérem az ifju Kohnt?* S mikor megtréfálta, izgatottságában őt hitte a tréfa szerzőjének.

A sértést lovagiasan intézik el.

HIREK.

— **Az aradi Kossuth-ünnep** rendező-bizottsága, melyet Aradváros törvényhatósága küldött ki kebeléből, holnap, szerdán délután 5 órakor gyűlést tart a városháza tanácsstermében.

— **Hazatérés a nagygyakorlatokról.** *Zuhoró* esőben, megviselve jött haza egy nagyobb csapat ma este a nagy gyakorlatokról. Még nem az egész háziezred; annak még két hete van a lefuvásig, hanem csak a tartalékosok, a kiknek ma letelt a tíznapos napos fegyvergyakorlatuk. A hazatérő tartalékosok *Eitel* főhadnagy vezetés alatt jöttek meg és holnap már levetik a tátona-ruhát; ugyancsak holnap viszik le helyettük a nagy manőverre azokat a rezervistákat, a kik most vonultak be, és a kiknek nehéz tíznapos napja a lefuvással válik le. Ezek a háziezred törzsével jönnek meg *Facset* környékéről.

— **A visszautasított császári meghívás.** Híre járt, mint egy sürgöny jelenti, hogy a *poseni*

hercegérsek vonakodik elfogadni a császári ebédre való meghívást. A lengyel lapok ujongva tárgyalják ezt a dolgot és hozzáteszik, hogy az érsek helyesen cselekszik, mert Posenben most a németek fognak ünnepet ülni, melyhez a lengyeleknek semmi közük.

— **Kossuth Lajos szobra.** Gömör-Kishont vármegye törvényhatósága, mint egy sürgöny jelenti, ma azzal a kérelemmel járult a képviselőházhoz, hogy a *Rákóczy* és *Bercsényi*ről szóló törvényeket érvénytelenítsék, és *Kossuth Lajos* érdemeinek törvénybe iktatásával, *mielőbb állítsák fel Kossuth Lajos szobrát.*

— **A hivatalosok lelkére.** A város pénzügyi bizottsága holnap délután tárgyalja a *hivatalosok* és a *tűzoltók* kérvényét, a melyben azok *lakbér* megszavazását kérik. A hivatalosok és tűzoltók negyed izben fordulnak a város törvényhatóságához lakbérért, és ezuttal kívánságaikat a legszerényebb fokra mérsékeltek. Most azt kérik ugyanis, hogy a város hivatalosai és tűzoltói *öt évig ne részesüljenek* lakbérben, *öt év után* a törzsfizetésnek *tíz százalékát*, *tíz év után* pedig annak *husz százalékát* kapják lakáspénz gyanánt. A kérvény szerint ily módozatok szerint a hivatalosok lakáspénze évente 1100 koronával, a tűzoltóké 600 koronával, a kettő együttvéve tehát 1700 koronával szaporítaná a város kiadásait. Ez semmi esetre sem olyan nagy összeg, a mely elriaszthatná a törvényhatóságot attól, hogy a város említett alkalmazottainak méltányos kívánságát teljesítse. A hivatalosok és tűzoltók ép úgy érzik a drágaságot, a viszonyok nehéz voltát, mint mások, és ha kötelességüket becsületesen teljesítik, bizonyára megérdemlik, hogy a város javítson a helyzetükön.

— **A városi földek bérbeadása.** Aradváros gazdasági széke a múlt hónapban árverést hirdetett a városi földek bérbeadására. Ennek az árverésnek rossz eredményét a tanács megsemmisítette s így újabb árverést kellett tartani. Ez tegnap folyt le a gazdasági szék előtt és pedig kedvező eredménnyel, amennyiben a földeket ezuttal sokkal jobb árért sikerült bérbeadni.

— **Esküvők.** *Hady Antal*, az aradi-csanádi egyesült vasutak hivatalnok, az aradi társaságok rokonszenves tagja, e hó 4-én, csütörtökön délután fél hatkor tartja esküvőjét *Szathmáry* Manyi kisasszonnyal, néhai *Szathmáry* Miklós leányával, *Szathmáry Géza* megyei tb. főjegyző leányával. Násznagyok lesznek: *Szathmáry János* Acsev. főfelügyelő és *Demel Hugó* főerdész. A polgári házasságkötést *Marossy* Miklós aljegyző, anyakönyvvezető helyettes végzi délután fél hat órakor; ezután *Szathmáry Géza* házában az egyházi esketést *Uray Sándor* ev. ref. lelkész köti meg.

Schlanger Lajos radnai kincstári tisztviselő e hó 4-én köt házasságot *Rottenberg* Etelka kisasszonnyal, *Kell* Lipót dr. aradi ügyvéd rokonával.

Kiállítás Paál László műveiből. A főváros művészeti szezonjának eseménye, a mint nekünk írják, az a kiállítás lesz, a melyt Paál László, az aradi származású, nagy hírű festő műveiből, november hó első felében rendez a Nemzeti Szalonban dr. *Lázár Béla*, az ismert nevű műkritikus. *Lázár* jelenleg Paál életrajzán dolgozik s e fáradságos kutatásai közben már mintegy 60 drb. Paál-féle művet gyűjtött össze. Aki tudja, hogy Paál, *Munkácsy* e legkedvesebb ifjúkori barátja, milyen horribilis művész nagyság a modern tájfestészetben s aki tudja azt, hogy művei közül Magyarországon eddigelé mindössze alig nyolc festményt ősmernek, az megérti e gyűjteményes kiállítás rendkívüli becsét is. Paál művei többnyire francia és angol műbarátok és művészek bir-

tokában találhatók, de hol, ki tudná azt megmondani. A fiatalon elhunyt művészt odakünn igen nagyra becsülték, nálunk meg sokan azt sem tudják, hogy létezett-e? Most majd megösmérhetjük mi is egész nagyságában.

— **Eső.** Ezt a szót olvasni is jól esik mostanában. Annyi volt a melegből, hogy a jövő nyárra is elég lett volna. Ma végre megjött a várva-várt eső, és pedig hajnalban három óra után. Erős zápor zugott végig a városon, reggelre azonban már nap sütött. Délután öt óra tájban aztán igazi eső jött. Sűrű nehéz felhők gyűltek, szürke lett az égbolt s néhány perc alatt már állott a víz az utcákon. Mi városiak csak a meleg miatt örülünk az esőnek s milyen nagy az örömmünk. Hát a gazdák, a kikenek szőlő-, kukorica- és dohány-termésük sorsa függ az esőtől, mekkora örömmel fogadták ezt a várva-várt jótékony záport. Érdekes, hogy az idei nagy hőség milyen általánosan dühöng. Rómából telegrafálják ma, hogy állandóan 36 fok a meleg s hogy napszúrás következtében számos haláleset történt.

— **Herceg Ferenc a pángermánok ellen.** Herceg Ferenc a jeles író Versecen idők a kiállítás megtekintésére. A német ajku földmivelőink legelőkelőbbjei Herceg tiszteletére társas összejövetelt tartottak, hová Herceget meghívták, ki nagyszámu barátai társaságában megjelenván, kifejtette a német nemzetiségi kérdésben elfoglalt álláspontját és a haza ellenes igazatok ellen való késhegyig menő küzdelmet mondta minden hazafias sváb kötelességének. Hercegnek meggyőző szavai után az ő álláspontját lelkesedéssel magukévá tették.

— **A német klerikálisok bűja.** A német centrumpárt rendkívül meg van sértve, mert a mannheimi katolikus kongresszus üdvözlő táviratára a német császár nem felelt személyesen, hanem *Lucanust* bizta meg a válasz adásával. A centrum ebben mellőzést lát.

— **A sah automobiljai.** Párisból jelentik, hogy a persa sah hat autóbilit vásárolt. Azonkívül Nantesben egy pompás jaktot vett, mely a csatornákon és a Volgán keresztül fogja az utat a Kaspi-tengerig megtenni.

— **A Kossuth-mauzoleum alapkövetétele.** Fővárosi tudósítónk sürgönyzi: Ma délelőtti értekezlet volt *Halmos János* polgármesternél, a Kossuth Lajos mauzoleuma alapkövének letétele alkalmával végbemenő ünnepesség rendezésének az ügyében. Az értekezleten a függetlenségi pártkör részéről ott voltak: *Rátkay László, Barabás Béla, Tóth János, Pozsgay Miklós, Gaál Sándor, Bakonyi Samu, Reisz Aladár, Kacsokovics Miklós, Brázay Kálmán és Vay Z. báró.* Az értekezlet megállapította az ünnepesség rendezésének a részleteit, a mely megállapodást annak idején közhírré fognak tenni.

— **Meglopott főherceg.** Bécsből táviratozzák a következő szenzációszámába menő hirt. *Ottó* főhercegnek Augarten-villájába ismeretlen személyek behatoltak, asztalfiókját feltörték és abból húszháromezer koronát loptak el. A följelentésre a bécsi rendőrség minden képzelhető eszközzel és a legnagyobb apparátussal indította meg a vizsgálatot, de mind hiába volt. A tetteseknek eddig semmi nyoma.

— **Steindl Imre halála.** *Steindl Imre* egyetemi tanár ravatalát ma reggel állították fel a műegyetem központi épületének előcsarnokában, amelyet teljesen gyászpompába vontak és délszaki növényekkel gazdagon díszítettek. — Ugyancsak feketébe vonták a kaput, meg az erkélyt is, melyről fekete lobogó hirdette a gyászt.

— **A holttestet kora reggel szállították át az** *entreprise* emberei a Svábhegyről a műegyetemre és azonnali ravatalra helyezték. A gyönyörű ércoporsó szemben a bójárással magas emelvényen nyugodott, mely körül ezüstös ka-

ros gyertyatartókban viaszgyertyák égtek és kandelláberekben lángok lobogtak. Az előcsarnok telisdedtele volt szebbnél-szebb babér és virágkoszorúkkal, melyeknek illata szerteárad és nehézzé teszi a levegőt. Közvetlen a koporsón volt az özvegy és a gyermekek koszorúja, az özvegy koszorújának széles fekete selyem szalagján ez olvasható: „Felejthetetlen drága férjének *Fencsie.*“ A gyermekek koszorújának szalagján ez áll: „Szeretett drága jó atyjuknak — *Gyula és Ida.*“ A hozzátartozókön kívül koszorút küldött a ravatalra a műegyetem tanácsa, a műegyetemi ifjuság, a magyar tudományos akadémia, az országos képzőművészeti társulat, a magyar képzőművészek egyesülete, a magyar építőművészek szövetsége, a mérnök és építész-egylet, az országház építő bizottsága, az országház építési királyi ellenőrsége, *Kossay Lajos* és családja, *Hauszmann tanár* és családja, *Alpár Ignác, Verebélyi László* és családja, *Dudits Andor, Bercik Gyula, Lampel Vilmos, a Zellerin-féle r. t. Latzko Róbert, Popovits Sándor* és sokan mások. A ravatalt a közönség 2—4 órák között tekintheti meg. A temetés délután 5 órakor ment végbe. A temetésen megjelent *Berzeviczy Albert* dr. államtitkár, *Eötvös Loránd* báró, az egyetem tanári kari. A műegyetem és az akadémia nevében *Rados Gusztav* dékán tartott a koporsó felett beszédet. A gyászszertartást *Kanovits* apát végezte.

— **Verekedő mágnások.** Szászrégenből sürgönyzik: *Görgény-Szent-Imrén* két fiatal *Mirbach* gróf tegnap este *Haller Péter* gróf lakásába rontott és a házigazdát megverte. *Haller* gróf fején súlyos sérüléseket szenvedett.

— **Lelkészavatás.** A *galsai* gör. keleti hitközség vasárnap, aug. 31-én választotta meg egyik lelkészét *Popovics György* világosi esperes elnöklete alatt. Négy pályázó jelentkezett: *Dragancza* aicsilli lelkész, *Miklucza, Argyelán* és *Papluka* végzett papnövényedékek. A község románjai két erős pártta tömörültek. *Argyelán* és *Dragancza* voltak jelöltjeik. Mindegyik fél 59 szavazatot kapott, *Popovits* elnök, *Argyelánra* adta szavazatát s így ő lett a megválasztott. A kisebbség felfolyamodni készül a választás ellen.

— **Elhunyt festő.** Fővárosi tudósítónk sürgönyzi: *Keleti Gusztáv*, az országos mintarajziskola és rajztanárképző igazgatója, az ismert festőművész, ma Budapesten meghalt.

— **Szépségverseny Abbáziában.** Abbáziából írják, hogy ott szombaton szépségversenyt rendeztek a fürdőben időző hölgyek között. Ezeröttszáz hölgy közül kellett a három legszebbet kiválasztani, a mi ugyancsak nehéz feladat volt. Mégis sikerült a zsűrinek megállapítania s hogy a többiek, a mellőzöttek nem felebbeztek, mutatja, hogy az ítélet igazságos volt. A következő három hölgy volt a győztes: *Koronda Tuzsi, Koronda* vezérigazgató leánya, *Hudonnel Aranka* és *Grauer Margit.* Az utóbbi magyar nő.

— **Egy tüzérhadnagy regényei.** Hirt adunk arról, hogy *Lugoson* kínos szenzációt keltett egy tüzérhadnagy eltűnése. Mint most értesülünk, az eltűnt hadnagyot *Philipovics* Miroslávnak hívják és sok oka volt a szökésre. A fiatal úrát közel nyolcezer korona adósságot csinált, becsapva még szegény kisiparost is. *Avramescu* Pachomiu dr. ügyvéd a hitelezők képviselőjében biztosítás, végrehajtást vezetett a hadnagy ingóságaira. Leoglalt egy csomó értékes butort, perzsa szőnyeget, finom vázát, stb., melyeket természetesen hitelbe vásárolt a kis hadnagy. Ez alkalommal találtak több *rózsaszínű levelecskét* is, melynek tartalma több előkelő hölgyet kompromittál. *Philipovics* hadnagy e leveleket könnyelműen ott felejtette íróasztala fiókjában. A katonai hatóság körözteti az eltűnt hadnagyot. Hír szerint *Philipovics* hadnagy volt az oka annak a tragédiának, mely nemrég Versecen lejátszódott. A hírlapok két hét előtt jelentették, hogy egy főrangú nyug. alezredes leánya öngyilkosságot követett el Versecen. *Philipovics* hadnagy megismerkedett a feltűnő szépségű leánnyal és rávette, hogy

éjjel a szobájában fogadta. A szerelmes párt meglepte a leány atyja, *Philipovics* hadnagy megugrott és a leány még az éjjel felakasztotta magát szobájában.

— **Családi dráma.** *Mathis J.* zürichi kereskedő öttagu családját megmérgezte, s maga öngyilkos lett. Szörnyű tettére az anyagi gondok vitték.

— **A képviselőház tolvaja.** Fővárosi tudósítónk sürgönyzi: Régen keresett házitolvaj nyomára bukkant a képviselőház tisztviselői kara. A tolvajt már évek óta nyomozzák, de mind eddig sikertelenül, Most aztán egy szerencsés véletlen következtében megcsípték a tolvajt G. tüzoltó személyében. G. körülbelül 10 év óta rendszeresen alkalmazott tüzoltója a képviselőháznak, a ki, miként a bizonyítékokból kiderült, évek óta álkulcsokkal nyitotta fel a tisztviselők fiókjait és szekrényeit. Előre kell azonban bocsátanunk, hogy a képviselőház irodái, és háznagy helyiségeiben már többször feltörték a fiókokat, a melyekből rendszerint pénzeket, kisebb tárgyakat vitt el ismeretlen tolvaj. Különösen *Dessewffy* Arisztid háznagy titkár károsodott mindig a legérzékenyebben. Mint az interparlamentáris konferencia magyar csoportjának titkára pénzt is kezelt és a hozzájutott kisebb-nagyobb összegeket régebben fiókjában tartotta, a melyet francia kulccsal zárt el. Így körülbelül 800 korona tünt el az ő fiókjából, azonkívül más értékes tárgyak is. A tolvajt sokáig keresték-nyomozták és a gyanu több ártatlan embert is ért. A minap A. G. képviselőházi tisztviselő levelet kapott, a melyben egy ismeretlen ember tudatja vele, hogy G. képviselőházi tüzoltó évek óta meglopja a képviselőházat. A. azonnal átadta a levelet *Dessewffy* titkárnak, a ki előtt hihetetlenek tünt fel a gyanúsítás, mert G. jómódu ember, és egy közeli nyaralóban háza és méhészete van. Értesítette azonban a dolgról a rendőrséget, a mely azonnal detektiveket küldött ki G. lakására, a hol nagymennyiségű képviselőházi papirost, *Drechsler* képviselőházi buffet s több kanalát és egy csomó álkulcsot találtak, a melyek mindenike a képviselőház egyes fiókjában állott. E súlyos gyanuokok alapján *Dessewffy Csávossy Béla* háznagy távollétében, azonnal felfüggesztette G.-t állásától. G. azonban egyelőre tagad és részben védekezik. Megtették ellene a bünyenítő feljelentést.

— **Magyar név.** A belügyminiszter megengette *Blayer* Armin seprősi illetőségű aradi lakos, valamint kisk. gyermekei *Etelka* és *Arpád* családi nevének „*Balog*“-ra kért átváltoztatását.

— **Egy leánykereskedő letartóztatása.** A berlini rendőrség tegnap letartóztatott egy masszirozónót, akinek elegáns lakása volt „*Leontine testvér*“ cég alatt a *Friedrichstrassen* és pedig leánykereskedés miatt. A berlini vig társaságokban nagyon ösmeretes volt „*Leontine testvér.*“ A rendőrségnek feltűnt, hogy a masszirozónó fiatal lányok társaságában többször utazott külföldre s különösen a belga játékbánkokhoz, a honnan rendszerint lányok nélkül tért vissza. Lakásán egy lányt találtak, aki Bécsből ment oda. Sok kompromittáló levelet és arcképet is találtak a külföld minden nagyobb városából.

— **Az álkonzu üzelmei.** A kivándorlási ügynökök sok kellemetlenséget okoznak a rendőrségnek, de bármilyen erőszakos intézkedéseket tesznek a lelketlen emberek ellen, vajmi kevés eredményt érnek, mert a törvény kijátékozására ezerféle eszközzel rendelkeznek. A belügyminiszter *Aradvármegye* és *Aradváros* törvényhatóságait, most egy nótórius alak üzelmeire hívta fel. A jeles firmát *Ameisen* Arthur-nak hívják, aki valamikor néhai *Schauberg*

Miksa pittsburgi főkonzul mellett, mint irnok (Notary Public) működött. Azonban hivatalát számtalan visszaélése miatt elveszítette. Arneisen Arthur azóta Amerikában egy bank és ügynökségi irodát nyitott és valami *Petrovsky* nevű emberrel lépett társas viszonyba. A közös cég aztán a hangzatos konzulátusi jegyző neve alatt a legképtelenebb módon csapott be számos magyar és osztrák alattvalót. Különösen a hiszékeny tót és ruthén nép körében operáltak, természetesen busás előlegek felvétele mellett. A miniszter most a pittsburgi konzulátusi hivatal értesítése alapján, felhívta az összes hatóságokat az ál-konzul ur üzelmére, nehogy újabb áldozatokat kritsen a hálójába.

— **Szétépte a medve.** Nem mindennapi eset történt a körösmezei határon lévő Pásztorlakban, hol *Petrasku Juont* a saját udvarán egy medve szétmarcangolta. Petrasku kint legeltette a nyáját a hegytetőn, miközben bebarangolt az erdőbe. A véletlen egy medvebocot hozott elébe, melyet Petrasku nagy ügygyel-bajjal megfogott és estefelé hazavitt a lakására, hol egy ólba zárta. Még ugyanazon éjjel Petrasku erős kutyaugatásra ébredt fel. Azt hitte, hogy valaki beteretelt nyáját akarja megdézsmálni, kiment tehát az odvarra, hogy szőtnézzen. A juhakolnál mindent rendben talált, visszajövet a sőtétségben a sártésól felé ment, hol a kis medve vőgrott elő, rávetette magát a pásztorra, akit letépett s azután arcát és mellét kezdte marcangolni. A pásztor segélykiáltásaira kifutott a felesége is, de amint a medvét meglátta, ijedtében bemenekült a házba. Hajnalban Petraskut teljesen szétmarcangolva halva találta meg a felesége, a sártésól deszkafala pedig szét volt törve és a medveboc az öreg medvével együtt eltűnt. Az előjáróság jelentést tett az esetről, a hajlóvadászat elrendezését kérve, de mivel a tróúőrököst észre arra a vidékre várják vadászatra, a hajlóvadászat elmaradt.

— **Amerikai pénz-Párisban.** Az Amerikából érkező vendégek, mint egy statisztikus kiszámította, átlagosan 10 millió márkát hoznak Párisban. Pierpont Morgan befolyásos költő a pénz. Carnegie, Schwaab és Vanderbilt kitűnő vevők. A csikagói *Yerkés* évenként 80000 márkánál többet költ párisi öltözékekre.

— **Porter Vilmos Nagy Aruháza** a Szabadság-téren ajánlja a tisztelt szülőknek kitűnő minőségű cipőt, kalapot, inget, nyakkendőt, esernyőt stb. *Iskolatászkák* és taneszközökben legnagyobb választék. Szeptember 5-ig bezárólag, az áruház reggel fél hatkor lesz nyitva és este 9 órakor zárva. Minden vevő 10 korona vásárlásnál életnagyságu fényképet kap teljesen ingyen, csupán a papírkeretért fizetendő meg 3 korona.

— **T. Üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész Nándor* könyv- és papirkereskedő urat (Szabadságtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Mattasich leleplezése.

(A fogság. — A kantinosné idylje. — A büntetések. — Megismerkedés Kóburg Lujzával.)

Arad, szeptember 2.

Érdekes leleplezéseket tesz a fogságból kiszabadult *Mattasich* főhadnagy az ő regényes históriájáról. Egy újságíró előtt így írta le fogságát:

— Helyzetem rettenetes volt. Ügyemet kezdettől fogva a legnagyobb szenvedélyességgel tárgyalták és mindenkit befolyásolt, hogy ügyemet félig-meddig udvarias ügynek nézték. A legbutább káplár kötelességének tartotta, hogy ve'em szemben a diplomatát játsza. Mit nem mesélhetnék önnek! Durva, vagy a mi még veszedelmesebb, — félműveltségű emberek, a kik a dolgot meg se tudták emésztetni, akik nem tudják respektálni a szerencsétlenséget, velem szemben diplomaták voltak! Ennek az volt a következménye, hogy velem mindig másként bántak, mint a többivel, az egész intézet, mint egy szem, rám volt irányítva, úgy éreztem, mintha rajtam feküdnék az egész

fegyház, az idegesség és nyugtalanság, amely közlemben és előttem mindenkit elfogott, engem is idegességgel és nyugtalansággal töltött el, — gyötrelmes idegességgel. És sóvárogtam. bárha úgy bánnának velem mint az utolsó rablógylkossal! . . . A harmadik esztendőben? Az irodába kerültem, ahol 1900. novemberétől 1901. júniusig voltam.

Érdekes a *kantinosnéval való szerelmi kalandja*, melyről így beszél *Mattasich*:

— A kantinosné, egy derék, becsületes, jó asszonyság csempészett számomra, de az ura is A házaspár, a melynek házassága már régen kellemetlen, egyszer nagyon összeveszett és erre a férj, egy nagyzási hőbortban szenvedő volt rendőrirnok, utat-módot talált, hogy engem, mint házasságtörőt és csempészőt a miniszteriumban denunciáljon. Hazugság. Lehetetlenség. Nem igaz.

— Nem kapott fegyelmi büntetést?

— Kétszer. Először 1891. november havában, a mikor rajtakaptak, hogy levelet akartam kicsempészni.

— Kihez?

— Azt nem mondom meg, felelt *Mattasich* halkán és lesütött szemmel maga elé meredve.

A *fegyelmi esetei* sem érdektelenek. Ezekről minden harag és gyűlölet nélkül mondta el a következőket:

— Három évi kifogástalan magaviselet után rögtön tizenöt nap egyest kaptam kemény fekvőhelylyel — A második fegyelmi esetem ez volt: *Dasinszky* képviselő február 8-iki interpellációja után oly kegyetlen lett *Möllersdorf*-ban a rendszer, hogy lehetetlen leírni. *Pavel* tábornok és *Kilian* alezredes bizottsággal jött vizsgálatot tartani. Cellámat maguk ezek a magasrangú katonák vizsgálták meg, engem kihallgattak, — persze eredmény nélkül. *Dasinszky* interpellációja következtében nyugdíjazták *Matic* alezredest és parancsnokká *Schoen*et őrnagyot neveztek ki, aki kegyetlenséggel nehezedik a foglyok sorsára. Cellámra külön lakatot készítetett és amikor egyszer öt szemet szálamit talált nálam, tiznap sötét egyesre itélt el három koplaló nappal. Rémes volt.

Egy lovas tiszttal való találkozás arad-jából elragadtatva így beszélt *Mattasich* az újságíróknak:

— Oh a lovak! Mióta nem lovagoltam! *Láska*, egy lovagnak köszönhetem, hogy a fenséges asszonnyal megismerkedtem. 1895-ben volt egy roppant makacs, nyakas, gonosz, ideges lovam. Mindennap a Prater-fasorban szelidítgettem, hiába . . . Egyszer kirohant velem a lovasok számára fenntartott fasorból, ki a kocsitra. Ekkor jött fogatán a fenséges asszony, de én nem vettem észre. Utját elálltam. O pedig oda küldte lakáját, hogy az lovatam viszszevezetni segítsen. Takarodjék innét, rivaltam a lakájra és ne avatkozzék bele, amihez semmi köze nincsen . . . Ekkor hangos női kacajt hallottam: a fenséges asszony volt! Itt ismerkedtünk meg, minden egyéb hazugság, amit abbaziai tolakodásomról stb. a lapok írtak. Ha az a gonosz paripa nincsen! . . . Igen, ha az a gonosz paripa nem lett volna!

VÁROS ÉS MEGYE.

Aradváros közgyűlése.

— Szeptember 10. —

Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottság 1902. évi szeptember hó 10-én délután 4 órakor rendes havi közgyűlést tart. A tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak, a tanács javaslataival együtt ez a sorrendje.

A tanács javaslatba hozza, hogy:

1. A polgármester augusztus havi jelentése tudomásul vétessék.
2. *Pozsonyvármegye* közönségének a nemzetiségi törvények módosítása tárgyában az országgyűlés képviselőházához intézett felirata használt szellemű felirattal támogattassék.
3. A székes főváros azon meghívásának, hogy a *Kossuth* Lajos emlékére emelendő mauzóleumnak alapkövetélteli ünnepélyre a város közönsége magát képviseltesse, hely adassék, s az ünnepélyre egy törv. bizottsági tag kiküldessék.
4. A *Fehér Kereszt* egyesület részére le-

lenház építése céljából két kataszt. hold terület ingyen átengedessék.

5. Az üresedésben levő *irodai segéd-tiszt* állás választás utján betöltessék.

6. Az iskolaszék azon előterjesztésének, hogy a magán óvadák és magán gyermekmenedékházak fentartására megszavazott évi segélyek megvonassanak, s azok helyett egy *negyedik városi községi óvoda* létesíttessék, hely adassék.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A képviselő becsületsértési pöre.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, szeptember 2

Furcsa módon követtek el nemrég „becsületsértést“ *Lendl* Adolf dr. országgyűlési képviselő ellen. A képviselő ur, a ki professzor s egyuttal híres állatkörmő is, ez utobbi minőségéből kifolyólag párbe keveredett *Kurzweil* Frigyes fotografussal.

Csekély néhány, talán husz forint forgott szóban. A fotografus szerint *Lendl* megbízta volna őt állapotpreparátumainak a lefényképezésével, de fizetni nem akart. Mikor aztán *Lendl* megesküdött arra, hogy ilyen rendelkezést nem tett, *Kurzweil* nemcsak elutasította a bíróság, hanem 10 forint költség fizetésé is kötelezte. A perköltséget rendes időben elküldte a fényképész. Azonban nem az ügyvédnek, hanem *Lendl* képviselőnek. Mégis az történt, hogy az ügyvédi díjakért a fotografust exekválni akarták.

E felett való dühében pennához kapott *Kurzweil* és a következő levelet írta a képviselőnek:

„Hogy jutok ahhoz, hogy végrehajtsanak? Hisz elküldtem önnek a pénzt. Vagy talán . . .“

A négy ponttal záródott a levél s ama pontok mögött *Lendl* valami sértő feltevést látva, bíróság elé ment. A tárgyaláson *Kurzweil* nem igen akart megnyugtató felvilágosítással szolgálni.

Nemcsak *Lendl* a véleményem *Lendl* úrról, de hogy mi az, ki mondani nem tartozom.

Ezt hajtogatta minden kérdésre. Így aztán a pontok miatt *Kurzweil* vétkesnek nyilvánította a budapesti büntető járásbíróság s elítélte 60 korona pénzbüntetésre, esetleg hat napi fogságra. A különös becsületsértési pör ma a budapesti törvényszéket foglalkoztatta. A felelbiteli tanács előtt *Csathó* Bernát dr. ügyvéd, a vádlott védője vitatta, hogy kifejezett sértés nem forog fenn s így a fényképész annál inkább felmentendő, mert azt igenis kifejezetten kijelentette az első tárgyaláson, hogy sérteni nem akart.

A törvényszék hosszas tanácskozás után csakugyan felmentő ítéletet hozott.

§ **Ellopott takarékkönyvek.** Ez évi július 5-én betörők jártak *Jean* Arturné fővárosi lakásán a Nefejeits-utcában s egy csukott szekrényből három takarékpénztári könyvet, továbbá egy zöldszínű bőrtárcát vittek el. A könyvecskék egyike 2000 koronáról szólott, a másik kettő kisebb összegekről. Az urnó mindjárt a lopás reggelén jelentést tett az esetről nemcsak a rendőrségen, de a bankban is. Így aztán kézrekerült a tettes. Két detektív ugyanis a Hazai-bank elé állt s délben, mikor az illető, *Polakovics* Károly urasági inas a könyvvel jött, fülön csípték. *Polakovics* tagadni próbált, azt állítva, hogy az utcán egy ismeretlen nőtől kapta a takarékkönyveket beváltás végett. Persze, a detektívek nem hittek neki s legelőbb a lakására mentek házkutatást tartani. Alig időztek itt néhány perccel, beállított oda *Konka* Mihály urasági inas is, *Polakovics* barátja. Jól gyanították, hogy ennek is része volt a betörésben. A mikor megmotozták, megtalálták zsebében a zöld pénztárcát, a melyet *Jeanné* lakásáról szintén elloptak. *Noha* *Konka* azt állította, hogy a tárcát már négy év előtt, mikor *Szell* Kálmán miniszterelnök inasa volt, kapta ajándékba báró *Fiáth*tól, letartóztatták. A furfangos legény hencegve mondta a rendőrtisztviselőnek:

— No, majd kiszabadít a *Szell* kegyelmes ur!

4945—902. tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Victoria takarékpénztár végrehajtható Csothán György és neje végrehajtást szenvedő elleni 260 korona tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén lévő Arad városában fekvő az aradi 6890. sz. tjkvben A. + 1. sorsz. 2484/a. hrsz. ingatlanra az árverést 763 kor. ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1902. évi október hó 1-én napján délután 3 órakor a kir. törvényszék 88. sz. irodában megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áról is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 100%-át vagyis 76 kor. 80 fill. készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi-miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Aradon, 1902. évi június hó 28-ik napján.

Az aradi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Zubor,

1547

kir. tszéki bíró.

4994—1902. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár és Arad sz. kir. város végrehajtható, Kiss Sámuel mint kk. Kiss Ferencz, Erzsi, András, István, Lidi tt. gyámja végrehajtást szenvedő elleni 86 korona 04 fillér és 39 kor. 14 fillér tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén lévő, Arad városában fekvő, az aradi 1983. sz. tjkvben A. + 2. sor. 2481/a. hrsz. a. felvett ingatlanra az árverést 1080 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1902. évi szeptember hó 25-ik napján délután 3 órakor a kir. törvényszék 88. sz. irodában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áról is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 100%-át, vagyis 108 koronát készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyi-miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Aradon, 1902. évi június hó 24-ik napján.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Zubor,

1544

kir. tszéki bíró.

Eladó vagy bérbeadó birtok.

Aradmegye, ternovai járásban levő kresztaménési

kb. 1200 kat. hold föld

igen jutányos áron és a lehető legkedvezőbb fizetési feltételek mellett szabad kézből

azonnal eladó, esetleg bérbevehető.

Érdeklődők jelentkezhetnek a megbízott, Szathmáry Gyula ügyvéd urnál Aradon, vagy Urszinyi János ügyvéd urnál Békés-Csabán, vagy pedig a tulajdonos: Békés-Csabai takarékpénztár egyesületnél Békés-Csabán.

1514

Békés-Csabai takarékpénztár egyesület.

P É N Z

kölesönök leggyorsabb és legolcsóbb eszközlése házakra, földekre

4 1/2 % -os kamat mellett 50 évre is. Kizárólag utólagos jutalék-fizetés ellenében,

ugyszintén köz- és magántisztviselőknek, katonatisztéknek, kereskedőknek, iparosoknak és minden hitelképes egyének számára diszkrétan eszközöl hitelt

SOMOGYI BANKIRODA

bej. czég.

1543

Budapest, VI. ker., Próféta-utca 5. szám.

(Válaszbélyeg csatolandó.)

M. kir. államv. budapest-balparti üzletv.

27092—902. I. sz.

Pályázati hirdetmény.

A vonalainkon az 1903. évben, illetve a következő 1904. és 1905. évben szükségellendő különféle pályafentartási fák szállítását biztosítani óhajtván, azok szállítására nyilvános pályázatot hirdetünk.

Az ajánlatok f. évi szeptember hó 10-ig az üzletvezetőségünkönél (Teréz-körút 62., I. em. ajtó 5.) a bánatpénz pedig ugyanott a gyűj-

tópénztárnál f. évi szeptember hó 9-ig teendő le.

A részletes pályázati feltételek, nemkülönben a megközelítőleg szükséges mennyiségről szerkesztett jegyzékek és ajánlati űrlapok az általános osztályunkban (Teréz-körút 62., I. em. ajtó 8.), valamint az összes kereskedelmi és iparkamaráknál megtekinthetők és ugyanott megszerezhetők.

Budapest, 1902. évi augusztus havában.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

Minden vevő fényképedvezményben részesül.

Szülők figyelmébe iskola és zárda beiratás alkalmával.

„Legolcsóbb bevásárlási forrás” iskolatáska, toll- és tantartótkban.

Kalapok szalma filz és Lodenkalap. Harisnya legjobb minőségű kötött női és leány 20, 24, 28, 30, 35, 40, 45, 50 kr. Sapkák leány, fiu és gyermek, őszi és nyári sapka. Ingek, galériok, kézzelők, nyári trikók, Svetterek. Kéfék haj, ruha és fogkefe. Tükrök kézi, fiókos és álló. Eső és napernyők. Fésű bontó, sűrű, nyeles és zsebészű, ollók, zsebkések, himző és dobráma. Paplanok, matraczok, vaságyak, mosdóasztal és egyéb felszerelések. Utazó és kézi koffer.

ZIMMERMANN és EISELE

a „Zöld papagájhoz”

ARAD, Templom-utca sarkán.

Óriási választék 1 koronás nyakkendőknél.

Telefon szám 485.

T. cz.

Van szerencsém nagybecsült rendelőimnek szives tudomására adni, hogy folyó évi február hó 1-étől

a Templom-utca 3. sz. alatti

czipész-üzletemet

feloszlattam, de iparomat továbbra lakásomon

Heim Domokos-utca 2 sz. alatt,

a Tököl-téri Kishalmi-féle gőzfürdő mellett

folytatom.

Főtörökvésem oda irányul, hogy nagybecsült rendelőimet ezután is legnagyobb odaadással, szolid és pontos kiszolgálásban részesítsem, miért is az eddigi pártfogásért esedezem.

Magamat a n. é. közönség becses bizalmába ajánlva maradok

kiváló tisztelettel

Pakszián Sándorné,

czipész, Heim Domokos-utca 2. sz.

3800—1902. tkvi sz.

Árverési hirdetmény kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az aradvárosi árvapénztár végrehajtható, Dreicin János végrehajtást szenvedő elleni 83 korona 77 fillér tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében, az aradi kir. törvényszék területén lévő, Aradvárosban fekvő, a 4627. számú telekkönyvben A. + 1. sor alatt foglalt ségai koszoru-utca 20/a. sz. a. levő házból álló ingatlanra 1709 korona becsértékben, továbbá az aradi 2682. számú telekkönyvben A. + 12. sorsz. (3208—3209.) hrsz. a. foglalt Borju-utca 8/a. sz. a. foglalt udvar és kertből álló ingatlanságra az árverést 277 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1902. évi szeptember hó 30-ik napján délután 3 órakor az igazságügyi palota I. em., 88. sz. irodában megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áról is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 100%-át, vagyis 170 kor. 90 fillért és 27 korona 70 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi LX-ik t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi-miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Aradon, 1902. évi június hó 8-ik napján.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Zubor,

1539

kir. tszéki bíró.

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad a

Kiadóhivatal:

József főherceg-ut 22. szám.

☛ Telefon szám: 151. ☛

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozásnál kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetések felvételnek a

Kiadóhivatalban:

József főherceg-ut 22. szám.

☛ Telefon szám: 151. ☛

Uzen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűből 8 fillér. — Cselédet kereső vagy cselédnek ajánkozó apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronaért kaphatók lapunk elárúsító helyein.

Apró hirdetésekre
szolgálo levelezőlapok kaphatók

Aradon:

Révész Mándor

könyvkereskedésében, Szabadság-tér és Forray-utca
sark.

Ifj. Klein Mór

könyvkereskedésében, Atzél Péter-utca.

Kerpel Izsó

könyvkereskedésében, Andrassy-tér.

Kubina Béláné

papírkereskedésében, Hunyadi-utca.

Keppich Zsigmond

papírkereskedésében, Andrassy-tér.

Özv. Hammerschlag L.-né

dohánytőzsdéjében, Andrassy-tér.

Lészay Sándor

dohánytőzsdéjében, Andrassy-tér

Kis tőzsdében

Templom-utca.

Kohn László

Waggoogyarban.

Hoffmann József

fűszerkereskedésében, Forray-utca.

Ügyes utazó

kerestetik egy igen könnyen eladható cikk eladására. Nagy kereset. Ajánlatok kéretnek F. D. H. 745. sz. alatt Rudolf Mosse Frankfurt a/Main. 1988

Csinos uriasszony.

ismeretségét keresi discret fiatal ember. Anyagi érdek mindkét részről kizárva. Ajánlatok H. 32. szám alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 5002

Teljes ellátásra

iskolás fiuk felvételnek Aradon Ferencz-tér 6. szám, 2. sz. ajtó. 5001

Ki volna hajlandó 1000 korona

személyi hitelt

adni biztos állású 4000 korona évi jövedelemmel bíró nőtel embernek. Ajánlatokat K. B. jelzéssel a kiadóhivatal továbbít. 5004

A ménesi körjegyzői irodában

egy a jegyzői teendők minden ágazatában teljesen jártas

egyén

havi 60 korona fizetés és teljes ellátás mellett

azonnali belépésre

kerestetik.

Személyesen jelentkezők előnyben részesülnek.

Ménes, 1902. évi szeptember hó 1-én.

Kovacevits György,

1536

körjegyző.

Két vidéki iskolás fiu

szerény feltételek mellett intelligens háznál felvétetik. Bővebbet Aulich Lajos utca 15. szám, földszint jobbra. 5006

Szép, erőshangu pedálos, alig használt

c z i m b a l o m

jutányosan eladó. — Megtekinthető Honisch L. István műtermében, Szabadság-tér 16. sz. 1506

Zálogcédulákat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-tárgyakat készpénz fizetés mellett a legmagasabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész 42

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legolcsóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438.

Senki

se mulasztassa el egyik legrégebb budapesti bankházunk részére törvényesen megengedett állam- és hitelsorsjegyeknek eladására való ügynökség végett jelentkezni. Legmagasabb jutalék, előleg, esetleg fix fizetés. Ajánlatok „M. V. 8912” alatt **Haasenstejn és Vogler** hirdetési irodájához, **Budapest** intézendők. 1891

Telefon 322.

Első rendű hasított

Tölgy

szőlőkarók

6 és 7 láb hosszúságban kaphatók a legjutányosabb árban a ter-novai állomáson.

Klein B. Vilmos

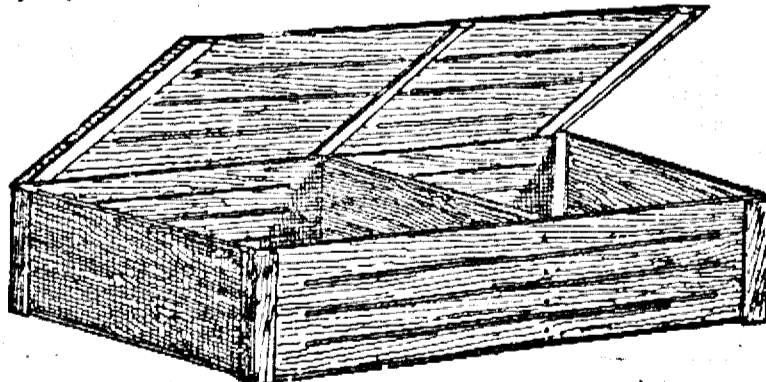
Arad Petőfi-utca 1. sz.

A karók kocsival is elvihetők a taurizi országút melletti raktárból. 704

MUNK II. ÉS FIAI

gőzfűrész-, parket-, hordó-, láda-, bot- és faárugyár
Maros-Szlatina, Aradmegye.

Ajánlják szülői felállításra legalkalmasabbnak elismert

szabadalmazott farekeszeiket,

legújabb

szülő-állványaikat

és a csomagoláshoz szükséges

f a g y a p o t o t.

Kedvezményes szállítási díjak.

Fagypot minden rekeszhez ingyen.

Képviselő: SCHÄFFER HENRIK, Arad,

Andrassy-tér, 6. sz. ház. — Telefon 208. sz. 1874

Permetező

3 évi jótállással

(ingyen javítás)

Hönig Frigyes

harangöntőnél

Rákóczi-utca 28. sz.

Ugyanott

tüzi fecskendők,

borszivattyuk,

kutak és gummi tömlők

gyári áron.

Javítások elfogadtatnak.

Férfiak

ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely az elvesztett erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte irnak. Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvosság, mely megmentett ezreket, a kik fiatalkori kihágások folytán nemi bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nemi bajokban, szellemi elgyöngülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt irhat a Staat Medical Institutnak az alant jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelés-céljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivétel nem tesz. Minden irhat érte bárhol magyarul, mire titoktartás mellett postafordultáva egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni: State Medical Institute 49. Elektron Building, Fort Wayne, Ind. Amerika. A levelek mindig bérmentesítendők. 1341